

Mirja Erkinantti ja Laura Saastamoinen

Vertaisryhmän läsnäolon hyödyt nuoren toimintakyvyn tutkimuk- sessa

Toimintaterapeuttien kokemustietoa ryhmämuotoi-
sesta tutkimustavasta

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Toimintaterapeutti AMK

Toimintaterapian tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

23.5.2022

Tekijät	Mirja Erkinantti Laura Saastamoinen
Otsikko	Vertaisryhmän läsnäolon hyödyt nuoren toimintakyvyn tutkimuksessa. Toimintaterapeuttien kokemustietoa ryhmämuotoisesta tutkimustavasta.
Sivumäärä	33 sivua + 2 liitettä
Aika	23.05.2022
Tutkinto	Toimintaterapeutti AMK
Tutkinto-ohjelma	Toimintaterapian tutkinto-ohjelma
Ohjaajat	Anne Talvenheimo-Pesu, lehtori Akvaliina Lacho, lehtori
<p>Tämä opinnäytetyö käsittelee vertaisryhmän läsnäolon hyötyjä nuoren ryhmämuotoisessa toimintakyvyn tutkimuksessa. Opinnäytetyön tutkimuskysymys oli, millaista kokemustietoa toimintaterapeuteilla on vertaisryhmän läsnäolosta nuoren toimintakyvyn tutkimuksessa. Opinnäytetyömme yhteistyötahona toimi HUS Aivokeskus Psykiatrian vastuualue ryhmä, nuorisopsykiatrian linja. Omien HUS Nuorisopsykiatriassa toteutettujen harjoittelukokeuksiemme perusteella koimme, että ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus on toimiva tutkimusmuoto ja konteksti nuoren toimintakyvyn arvioimiseen. Ryhmämuotoisella toimintakyvyn tutkimuksella tarkoitamme vakiintunutta ryhmän toteutettavaa toimintaterapeutista toimintakyvyn arvioinnin prosessia HUS Nuorisopsykiatriassa.</p> <p>Opinnäytetyön teoreettisena viitekehystenä toimi Laurette Olsonin sosiaalisen osallistumisen tukemisen viitekehys (A Frame of Reference for Enhancing Social Participation). Viitekehys on suunniteltu käytettäväksi toimintaterapeuteille, jotka työskentelevät mielenterveyshaasteiden kanssa elävien lasten ja nuorten kanssa. Viitekehys valikoitui opinnäytetyömme teoreettiseksi taustaksi, koska se käsittelee vahvasti vertaisryhmää ja sen vaikutuksia nuorten toimimiseen, mutta keskittyy sosiaaliseen kontekstiin.</p> <p>Tässä opinnäytetyössä noudatettiin laadullisen tutkimuksen periaatteita. Opinnäytetyön aineisto kerättiin tutkimushaastatteluna HUS Nuorisopsykiatrian linjan toimintaterapeuteilta. Haastateltavat valittiin alkukyselyn kautta. Kriteerinä haastatteluun kutsumiselle oli, että toimintaterapeutti on tehnyt vähintään yhden nuorten ryhmämuotoisen toimintakyvyn tutkimuksen. Haastattelukysymyksien operationalisoinnin pohjana käytettiin sosiaalisen osallistumisen tukemisen viitekehysten sisältöjä. Tutkimushaastattelun aineisto analysoitiin laadullisen sisällönanalyysin ja teemoittelun mukaan.</p> <p>Opinnäytetyön tulosten mukaan toimintaterapeutit kokevat vertaisryhmän läsnäolon vaikuttavan nuoren ryhmämuotoiseen toimintakyvyn tutkimukseen luomalla tutkimustilanteesta nuorelle aidomman toimintakontekstin. Ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus korostaa myös erityisesti nuoren sosiaalisten-, mutta myös psyykkisten- ja prosessitaitojen ilmenemistä. Lisäksi ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus mahdollistaa nuorelle posititiivisen ryhmäkokemuksen toimintaterapeutin tuella. Vertaisryhmän läsnäolo ei vaikuta suoraan nuoren sosiaalisen osallistumisen arviointiin, mutta helpottaa sitä, jos toimintaterapeutilla on kattava tietoperusta nuorten normatiivisesta kehityksestä. Kaikki tulokset ovat myös yhdenmukaisia käytetyn teoreettisen viitekehysten kanssa.</p>	
Avainsanat	Toimintaterapia, nuorisopsykiatria, ryhmämuotoinen, toimintakyvyn tutkimus, vertaisryhmä

Author	Mirja Erkinantti Laura Saastamoinen
Title	Benefits of the presence of peer group in adolescent's group assessment of occupational performance. Occupational therapists' experience of assessment in a group setting.
Number of Pages	33 pages + 2 appendices
Date	23 May 2022
Degree	Bachelor of Health Care
Degree Programme	Occupational Therapy
Instructors	Anne Talvenheimo-Pesu, Senior Lecturer Akvaliina Lacho, Senior Lecturer
<p>The goal of this bachelor's thesis was to explore how occupational therapists have experienced the presence of a peer group in adolescents' group assessment of occupational performance. The study was conducted with Helsinki University Hospital, the Division of Adolescent Psychiatry through interviews of the division's occupational therapists. The theoretical frame of reference used was Laurette Olson's Frame of Reference for Enhancing Social Participation.</p> <p>As for methods, a questionnaire was sent to the division to identify potential participants for our interviews. According to our criteria, an occupational therapist had to have experience from conducting at least one adolescents' group assessment of occupational performance to participate in the study. In the end, five occupational therapists took part and were interviewed for this thesis. Interview data was transcribed and then analyzed through qualitative data analysis.</p> <p>The results showed that a group assessment setting turns the occupational context of the assessment more realistic for adolescents since they are typically surrounded by their peers in school and friend groups. The presence of peer group highlights especially social, but also emotional and cognitive, skills during the assessment through teamwork. It can also facilitate a positive and supportive group experience for the adolescents with the support of an occupational therapist. The presence of a peer group does not directly affect the assessment of age-appropriate social participation but can be helpful when the occupational therapist has prior extensive knowledge on typical adolescent development.</p> <p>The results lead to the conclusion that presence of a peer group benefits adolescents' group assessment of occupational performance, also according to the used frame of reference.</p>	
Keywords	occupational therapy, adolescent psychiatry, group assessment, assessment, peer group

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Teoreettiset lähtökohdat	2
2.1	Sosiaalisen osallistumisen tukemisen viitekehys	2
2.2	Ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus HUS Nuorisopsykiatriassa	3
2.3	Toimintaterapia nuorisopsykiatriassa	5
2.4	Vertaisryhmän vaikutus nuoren toimintaan	6
3	Opinnäytetyön tutkimusmenetelmä	8
3.1	Tutkimushaastattelu	9
3.2	Eettiset lähtökohdat	10
4	Tulokset	12
4.1	Vertaisryhmän määrittely	13
4.2	Vahvuudet ja haasteet vertaisryhmässä	14
4.3	Taitojen osa-alueet ryhmätutkimuksessa	15
4.4	Ikätasoinen osallistuminen vertaisryhmässä	17
4.5	Perustelut ryhmämuotoiseen toimintakyvyn tutkimukseen	18
4.6	Ryhmämuotoisen toimintakyvyn tutkimuksen kehittäminen	21
5	Johtopäätökset	23
6	Pohdinta	25
6.1	Opinnäytetyöprosessi ja luotettavuus	26
6.2	Tulosten arviointi ja tulevaisuus	29
	Lähteet	32

Liitteet

Liite 1. Tutkittavan tiedotuslomake

Liite 2. Tutkittavan suostumuslomake

1 Johdanto

Nuoruusikä alkaa puberteetista, josta alkaa nuorelle fyysisten ja psyykkisten muutosten aika. Nuoruusikä on vähittäistä psykologista sopeutumista sekä sisäisiin, että ulkoisiin muutoksiin. Keskeinen kehityksellinen päämäärä nuoruusiässä on autonomia. Nuoren ikäkauteen kuuluvat keskeisesti kehitystehtävät, joita ovat esimerkiksi vanhemmista irtottautuminen sekä enenevä turvautuminen ikätovereihin vanhempien sijasta. (Aalto-Setälä & Marttunen 2007.) Tämän vuoksi erityisesti vertaisryhmässä toimiminen esimerkiksi koulussa ja kaveripiirissä on tärkeää nuoren kehityksen kannalta, mutta voi osoittautua myös haasteelliseksi. Toimintaterapialla on paljon potentiaalia ja annettavaa näiden haasteiden tukemiseen. Esimerkiksi toimintaterapeutti Laurette Olson (2020) on kehittänyt sosiaalisen osallistumisen tukemisen viitekehyksen, joka on suunniteltu toimintaterapeuttien käyttöön. Sen pääpaino on erityisesti lapsissa ja nuorissa, joilla on haasteita osallistua ikä- ja kehitystasoisesti oman arkensa sosiaalisiin konteksteihin. (Olson 2020: 461—462.)

Opinnäytetyömme yhteistyötahona on HUS Aivokeskus Psykiatrian vastuualueryhmä, Nuorisopsykiatrian linja. Jatkossa tässä opinnäytetyössä puhumme lyhennetyksi HUS Nuorisopsykiatrian linjasta. Suoritimme keväällä 2021 harjoittelun yhdellä HUS Nuorisopsykiatrian poliklinikalla, missä saimme käytännön kokemusta nuorten ryhmämuotoisesta toimintakyvyn tutkimuksesta. Ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus oli harjoitteluun tullessa meille molemmille uusi toimintamalli, mutta totesimme nopeasti harjoittelun edetessä sen olevan mielestämme oivallinen ja toimiva konteksti nuorten toimintakyvyn arvioimiseen. Halusimme perehtyä aiheeseen lisää opinnäytetyömme kautta. Opinnäytetyön aiheen tarve nousi esiin myös harjoittelun ohjaajaltamme. Menetelmä kaipasi vankan hyväksi koetun maineensa rinnalle kirjallista näyttöä.

Aloimme pohtimaan, miten toimintaterapeutit ovat kokeneet vertaisryhmän läsnäolon ryhmämuotoisessa toimintakyvyn tutkimuksessa. Mietimme myös, mitä hyötyjä ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus tuo yksilöllisen tutkimuksen rinnalle tai jopa tilalle. Harjoittelukokemuksiemme sekä meitä ohjanneiden toimintaterapeuttien näkemyksen mukaan uskomme, että vertaisryhmän läsnäolo tuottaa hyötyjä nuoren toimintakyvyn tutkimukseen. Opinnäytetyömme aihe on siis vertaisryhmän läsnäolon hyödyt nuoren ryhmämuotoisessa toimintakyvyn tutkimuksessa, johon perehdymme toimintaterapeuttien kokemustiedon avulla. Aineistoa kootessa kerätään tietoa kuitenkin toimintaterapeut-

peuttien kaikista kokemuksista, vaikka ne eivät olisikaan samassa linjassa näkemyksemme kanssa. Opinnäytetyön aikana haastattelemalla kerätyn kokemustiedon pohjalta voidaan esittää työelämäkumppanille suuntaa antavia tuloksia siitä, mitä hyötyjä ja mahdollisesti kehitettävää nuorten ryhmämuotoisen toimintakyvyn tutkimuksessa on. Työelämänyhteyden yhteyshenkilönä toimii toimintaterapeutti Sylvia Rekola.

Opinnäytetyön tutkimuskysymys on, millaista kokemustietoa toimintaterapeuteilla on vertaisryhmän läsnäolosta nuoren toimintakyvyn tutkimuksessa. Tarkoituksemme on keskittyä nimenomaan vertaisryhmän läsnäolon aiheuttamiin vaikutuksiin. Emme siis ole tässä opinnäytetyössä kiinnostuneita esimerkiksi tutkimukseen osallistuvien nuorten muodostaman ryhmän terapeuttisesta voimasta. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, miten toimintaterapeutit arvioivat nuoren toimintakyvyn tutkimuksen hyötyvän vertaisryhmän läsnäolosta. Keräämme tietoa haastattelemalla HUS Nuorisopsykiatrian toimintaterapeutteja heidän kokemuksistaan ryhmämuotoisen toimintakyvyn tutkimuksen toteuttamisesta sekä nuorten toimimisesta tutkimuksessa vertaisryhmän kanssa.

2 Teoreettiset lähtökohdat

Opinnäytetyön tietoperusta on koottu yhdestä ala- ja asiakasryhmäkohtaisesta viitekehystä, nuoren ryhmämuotoisen toimintakyvyn tutkimuksen ja toimintaterapeutin roolin kuvauksesta nuorisopsykiatriassa sekä tutkitusta näytöstä vertaisten vaikutuksista nuoren käyttäytymiseen ja aivojen toimintaan.

2.1 Sosiaalisen osallistumisen tukemisen viitekehys

Opinnäytetyön teoreettisena viitekehystenä toimii Laurette Olsonin sosiaalisen osallistumisen tukemisen viitekehys (A Frame of Reference for Enhancing Social Participation). Viitekehysten mukaan lapsilla ja nuorilla, joilla on haasteita sosiaalisessa osallistumisessa, on vähemmän mahdollisuuksia niiden taitojen kehittämiseen, jotka ovat tärkeitä nuoruuden ja aikuisuuden ikävaiheisiin siirryessä. Viitekehys kokoaa ajankohtaiseen tutkimustietoon perustuvan näkemyksen lasten ja nuorten tyypillisen sosiaalisten taitojen kehityksen merkityksestä onnistuneeseen sosiaaliseen osallistumiseen sekä tunnistaa osallistumista estäviä tekijöitä. Viitekehys on suunniteltu käytettäväksi toimintaterapeuteille, jotka työskentelevät lasten ja nuorten kanssa, joilla on haasteita mielenterveyden kanssa. Viitekehys soveltuu myös fyysisten haasteiden kanssa työskentelyyn. Pääpaino on erityisesti asiakkaita, jotka eivät ikä- ja kehitystasoisesti osallistu oman ar-

kensa sosiaalsiin konteksteihin. Viitekehys tarkastelee varhaisten vuorovaikutussuhteiden vaikutusta lasten ja nuorten taitojen kehittymiseen sosiaalisen osallistumisen pohjalla, mutta myös sosiaalisen osallistumisen merkitystä vertaisten kanssa. (Olson 2020: 461—462, 491.)

Viitekehys tarjoaa terapeutin työkaluksi toimintakykyisyyden jatkumoa, joka on jaettu eri osa-alueisiin: tunteiden säätely, perheen tavat ja rutiinit, ympäristön tuki vertaissuhteissa, kotona sekä koulussa ja vertaisvuorovaikutus. Olsonin (2020) mukaan esimerkiksi vertaisvuorovaikutuksen jatkumon toimintakykyisessä päässä lapset, jotka kokevat sosiaalista hyväksyntää vertaisiltaan, menestyvät todennäköisesti paremmin koulussa ja läpikäyvät positiivisempia siirtymiä lapsuuden ja nuoruuden aikana. Ystävyys-suhteiden kehittymiselle on edellytys, että lapset ovat sosiaalisesti hyväksytyjä sekä saavat mahdollisuuden olla vuorovaikutuksessa vertaistensa kanssa. Ystävyys voi tukea lasta kehittämään sosiaalisia taitoja, kuten sosiaalisten vihjeiden lukemista, joita tarvitaan vuorovaikutukseen monissa sosiaalisissa ympäristöissä. Lisäksi ystävyys voi vähentää taipumusta negatiivisiin, epämukaviin tai ahdistaviin tunteisiin, jotka liittyvät stressaaviin vertaiskokemuksiin ja tukevat siten lapsen emotionaalista säätelyä. Jatkumon toisessa päässä lapset eivät muun muassa tule hyväksytyksi vertaisryhmässä, eivät lähesty vertaisia vuorovaikutuksen aloittamiseksi eivätkä ilmaise yhteistyökykyisyyttä ikä- ja kehitystasoisesti. (Olson 2020: 466–469;473—474.)

Koemme, että viitekehys sopii opinnäytetyön aiheen teoreettiseksi taustaksi, koska myös se käsittelee vertaisryhmää ja sen vaikutuksia nuorten toimimiseen, mutta keskittyy sosiaaliseen kontekstiin. Viitekehys tarjoaa siis hyvän reflektointipinnan tutkimusaineiston ja tuloksien analysointiin. Lisäksi viitekehysten alakohtaisuus (toimintaterapia) ja kohderyhmä (psykiatriset lapset ja nuoret) sopivat todella hyvin opinnäytetyön toteuttamiskontekstiin eli HUS Nuorisopsykiatrian linjan toimintaterapeuttien työskentelyyn ryhmämuotoisten toimintakyvyn tutkimuksen parissa. Löysimme viitekehysten opinnäytetyön aiheen tiedonhaun yhteydessä. Viitekehys perustelee myös näkemyksiä kohderyhmän kuntouttamiseen sekä sosiaalisen osallistumisen tukemiseen, mutta opinnäytetyön aihe rajauksen takia emme keskity kyseiseen näkökulmaan.

2.2 Ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus HUS Nuorisopsykiatriassa

HUS Aivokeskus Psykiatrian vastuualue ryhmä, Nuorisopsykiatrian linjan palvelut ovat tarkoitettu Uudenmaan alueen 13–17-vuotiaille nuorille. Palvelut koostuvat tutkimus-, akuuteista ja konsultoitavista (TAK) -palveluista sekä avo- ja osastohoidon palveluista.

(Nuorisopsykiatria.) Palveluita käyttävät 13–17-vuotiaat nuoret, joiden toimintakyky on laskenut ja, jotka tarvitsevat erikoisairaanhoidoa psyykkisiin haasteisiinsa HUS Nuorisopsykiatrian linjan toimintaterapian palvelukuvauksen mukaan. (TOI Ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus, nuorisopsykiatria.)

Ryhmämuotoisella toimintakyvyn tutkimuksella tarkoitamme HUS Nuorisopsykiatriassa vakiintuvaa ryhmänä toteutettavaa toimintaterapeutista toimintakyvyn arvioinnin prosessia. Vaikka arviointi on yleisesti käytetty ammattitermi, HUS Nuorisopsykiatria on päättänyt käyttää toimintakyvyn arvioinnista nimitystä toimintakyvyn tutkimus, koska he ovat halunneet nostaa toimintaterapeuttien tekemät tutkimukset samalle tasolle esimerkiksi psykologien tutkimuksien kanssa (Repo 2021). Palvelukuvauksen tarkoitus on ohjata ja varmistaa, että ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus toteutuu yhdenmukaisesti ja tasalaatuisesti riippumatta, siitä missä tai keiden toimintaterapeuttien toimesta tutkimus toteutuu (Repo 2022). Tutkimuksessa käytetään ennalta määriteltyjä toimintoja (Spiral-lautapeli, puolistrukturoitu kankaanpainanta, keittiötoiminta ja asiointikäynti) sekä validoituja arviointimenetelmiä, jotka toteutuvat määritellyn palvelukuvauksen mukaan. Käytettyjä arviointimenetelmiä ovat Viestintä- ja vuorovaikutustaitojen arviointi (Assessment of Communication and Interaction Skills, ACIS-FI), Kanadalainen toiminnallisen suoriutumisen mittari (Canadian Occupational Performance Measure, COPM), Toimintamahdollisuuksien itsearviointi (Occupational Self Assessment, OSA), Toimintaan motivoitumisen arviointi (The Volitional Questionnaire, VQ-FI) ja Inhimillisen toiminnan mallin seulonta-arviointi (The Model Of Human Occupational Screening Tool, MOHOST). Kankaanpainannan tarkoituksenmukaisuutta käytettynä toimintana tutkimuskokonaisuudessa on tutkittu toimintaterapian opinnäytetyössä (Heinonen & Laiho 2013). Lisäksi toisessa opinnäytetyössä käsiteltiin vanhemman haastattelua osana nuoren toimintakyvyn tutkimusta. Opinnäytetyön lopputuotoksena tuotettiin vanhemman haastattelulomake, jota käytetään HUS Nuorisopsykiatriassa. (Holtinen & Peura 2020.)

Toimintakyvyn tutkimusten tavoitteena on kerätä lisätietoa diagnostiikan tueksi sekä selvittää nuoren tämänhetkinen toimintakyky suhteessa ikätasoon, kehitysvaiheeseen ja kehitystehtäviin. Lisäksi tavoitteena on saada tietoa nuoren yksilöllisistä ja sosiaalisista taidoista vertaisryhmätilanteessa sekä arvioida nuoren toiminnallista suoriutumista ja osallistumista. (TOI Ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus, nuorisopsykiatria.) HUS Nuorisopsykiatrian toimintaterapeuttien käyttämä ryhmämuotoinen arviointijakso on saanut inspiraation Kanta-Hämeen keskussairaалassa kehitetystä arviointikonaisuudesta (Repo 2021). Kanta-Hämeen keskussairaalan nuorisopsykiatrisen toimintaterapian ryhmämuotoisen arviointimenetelmän sisällöstä on tehty opinnäytetyö,

jossa kuvataan tarkemmin ryhmämuotoisen arviointimenetelmän alkuperäinen sisältö (Juutistenaho & Nygrén & Rouvinen 2010).

Toimintakyky määritellään opinnäytetyössä kansainvälisen ICF-luokituksen (International Classification of Functioning, Disability and Health) mukaisesti ja sillä tarkoitetaan ihmisen fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia edellytyksiä selviytyä hänelle itselleen merkityksellisissä ja välttämättömissä jokapäiväisen elämän toiminnoissa. Tällaisia toimintoja ovat esimerkiksi työ, opiskelu, vapaa-aika ja harrastukset sekä itsestä ja toisista huolehtiminen. Toimintakyky ulottuu juuri siihen ympäristöön, jossa ihminen elää. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2022.)

2.3 Toimintaterapia nuorisopsykiatriassa

Opinnäytetyössämme haastatteleme toimintaterapeutteja, jotka työskentelevät HUS Nuorisopsykiatriassa sekä tekevät ryhmämuotoisia toimintakyvyn tutkimuksia. Tämän vuoksi on tärkeää ymmärtää, mitä toimintaterapeutilta vaaditaan nuorisopsykiatriassa työskennellessä.

Nuorisopsykiatriassa toteutettavan toimintaterapian tärkeimpänä tavoitteena on ikätasoon nähden saavutettava riittävä toiminnallinen taito- ja pätevyystaso. Lisäksi toimintaterapian pyrkimyksenä on antaa nuorelle kokemuksia toiminnasta, opetella uusia taitoja, konkretisoida nuoren kokemuksia ja tunteita sekä harjoitella toisten kanssa olemista ja yhteistyön tekemistä. (Piikki 2010: 24–25.) Toimintaterapeuttien työn sisältöä nuorisopsykiatriassa työskennellessä määrittelevät kolme päätekijää: nuoruusikä ja siihen liittyvät kehitystehtävät, toimintaterapeuttien henkilökohtaiset ominaisuudet sekä eri työryhmissä vallitsevat toimintatavat. Nämä tekijät vaikuttavat työn sisältöön paitsi yksittäisinä tekijöinä myös toisiinsa sidoksissa olevina ja toisiinsa koko ajan vaikuttavina osa-alueina. Nuori ja nuoruusikä ovat toimintaterapeutin työn keskiössä. Nuoruusikäinen asiakas määrittelee, mitä toimintaterapiassa pitää tehdä. Toimintaterapeutin henkilökohtaiset ominaisuudet ja ammattitaito toimintaterapeuttina taas määrittelevät sen, mitä keinoja toimintaterapeutti käyttää nuoren tarpeisiin vastaten. Lisäksi työryhmän toimintatavat luovat puitteet toimintaterapian sisällön tuottamiseksi joko rajaten tai mahdollistaen toimintaterapian toteutumisen. (Repo 2011: 54–55.)

Toimintaterapeutin työssä nuorisopsykiatriassa on tärkeää yhteyksien tunnistaminen arjen toimintakyvyn ja psyykkisen oirehdinnan välillä. Lisäksi toimintaterapeutin on tärkeää osata tuoda esiin nuoren voimavaroja. Toimintaterapeutin tulee tunnistaa nuoren toimintatavat, tottumukset sekä toimintakyky, jotka kertovat toimintaterapeutille, miten

nuori on edennyt ikätasoisissa kehitystehtävissä. Lisäksi toimintaterapeutin tulee tunnistaa miten kehitystehtävien haasteet vaikuttavat nuoren toimintakykyyn ja toimintakokonaisuuksien tasapainoon. Toimintaterapeutin tulee osoittaa näiden havaintojen merkitys ja tulkita ne nuorelle itselleen sekä hänen perheelleen ja verkostolleen. Tärkeä osa toimintaterapeutin työtä on tukea nuorta asetettujen hoidollisten tavoitteiden saavuttamisessa. (Repo 2011: 55.)

Toimintaterapian mallit ja nuorisopsykiatrian kirjallisuus pitävät nuoren elinympäristön tarjoaman tuen määrän ja laadun arviointia tärkeänä. Tämän vuoksi on tärkeää, että toimintaterapeutti osaa tehdä yhteistyötä nuoren perheen kanssa osana kokonaisvaltaista hoitoa. Nuorten kanssa työskenneltäessä yhteistyösuhteen luominen tapahtuu keskustelemista ja toimintaa yhdistäen. Toimintaterapeutti tukee nuorta osallistumaan oman hoidon tavoitteiden asettamiseen ja nuorelle itselleen merkityksellisten toimintamuotojen valitsemiseen. Toimintaterapeutit hyödyntävät kokemuksellista oppimista ja konkreettisia taitoja vahvistavia suoria interventioita sekä toimintakyvyn taustalla olevia psyykkisiä rakenteita vahvistavia epäsuoria interventioita. Tyypillisesti toimintaterapeuteille ohjautuvat ne nuoret, joilla itsensä ilmaiseminen sanallisesti on haastavaa, neuropsykiatrinen diagnoosi tai oppimisvaikeuksia. (Repo 2011: 55–56.)

Toimintaterapeutin yksilöllisillä ominaisuuksilla, kuten ammatillisella identiteetillä, kyvyllä ja halulla hyödyntää saamaansa koulutusta vaikuttavat toimintaterapeutin työnkuvaan. Lisäksi toimintaterapeutilta vaaditaan terapeuttisen minän tuntemista ja itsen tietoista käyttämistä sekä nuoren kuuntelijana, että toiminnallisten menetelmien mahdollistajana. Toimintaterapeuttien on ylläpidettävä toiminnallisten menetelmien valikkoa ja omaa osaamistaan, jotta asiakaslähtöinen työskentelytapa säilyy. Toimintaterapeuttien työn sisältöön vaikuttaa myös moniammatillisten työryhmien käytännöt, jotka vaikuttavat nuoren ohjautumiseen toimintaterapian asiakkaaksi. Toimintaterapeutin keskeisiksi erityisosaamisen alueiksi on tunnistettu nuoren toimintakyvyn tutkiminen, toiminnallisten menetelmien tarkoituksenmukainen käyttäminen sekä ryhmämuotoisen terapian tarjoaminen. (Repo 2011: 57–60.)

2.4 Vertaisryhmän vaikutus nuoren toimintaan

Spesifiä tutkittua tietoa vertaisryhmän vaikutuksista nuoreen toimintakyvyn tutkimuksissa on vaikea löytää, mutta näyttöä vertaisryhmän vaikutuksista nuoren toimintaan yleisemmällä tasolla on. On muun muassa todettu, että nuorten aivojen kehityksen vaihe aiheuttaa sen, että vertaisryhmän sosiaalisten ärsykkeiden prosessointia on vaikeampaa

hallita. Eräessä tutkimuksessa huomattiin, että nuoret vastaavat jopa liioitellusti positiivisiin sosiaalisiin vihjeisiin vertaisryhmässä, joka saattaa heikentää heidän valmiuksiaan hillitä omaa käytöstään erilaisissa tilanteissa. Toisin sanottuna tämä johtaa siihen, että nuoret lähtevät toimimaan helpommin ”muiden mukana” ja ovat muita ikäryhmiä alttiimpia vertaisten yllytykselle sekä painostukselle, kun näitä sosiaalisia ärsykeitä on jo lähtökohtaisesti aivotasolla haastavampi vastustaa. (Albert & Chein & Steinberg 2013: 118).

Tutkimuksissa on lisäksi todettu, että 12–14-vuotiaat nuoret liikkuvat fyysisesti enemmän, kun he ovat saman ikäisen kaverin tai vertaisen seurassa. Fyysisen aktiivisuuden lisäksi myös motivaatio liikkumiseen kasvaa kaverin läsnäolosta. (Salvy ym. 2009: 218, 221–223.) Hoidossa, ryhmä- ja yksilömuotoisen kognitiivisbehavioraalisen terapian tuloksien eroja taas on vertailtu 8–15-vuotiaiden ahdistuneiden lasten ja nuorten kohdalla, mutta eri menetelmät eivät tuottaneet merkittäviä eroja ahdistuneisuushäiriöiden diagnoosien vähenemisessä vuoden seuranta-ajan jälkeen (Wergeland ym. 2014: 3, 7–9). Tutkimuksissa on myös todettu, että vertaisryhmällä on selkeästi positiivisesti korreloivia vaikutuksia nuorten tupakointiin (Nakajima 2007: 931–933).

Muiden ihmisten ja vertaisten vaikutuksia toimintaan voidaan tarkastella myös sosiaalisen neurotieteen näkökulmasta. Sosiaalisen neurotieteen tutkimuksessa on paljastettu, kuinka geenien ja ympäristön väliltä löytyy monimutkaista kanssakäymistä, joka muokkaa ihmisten aivoja ja käyttämistä elämän varrella (Zelazo & Paus 2010: 417). Eräessä tutkimuksessa on esimerkiksi todettu, että aivojen toiminnassa voidaan mitata fMRI-kuvantamisella konkreetteja muutoksia sosiaalisen hyväksynnän ja torjunnan seurauksena. Tutkittavien, iältään 10–25-vuotiaiden, tuli ennustaa tuntemattoman vertaisen kuvasta tulevatko he hyväksytyksi vai torjutuksi hänen toimestaan kontrolloidussa tutkimusympäristössä. Tuloksissa huomattiin, että aivojen toiminta oli aktiivisinta muun muassa tyvitumakkeissa ja prefrontaalaisella korteksilla, sekä hyväksytyksi, että torjutuksi tullessa, yli 16-vuotiailla tutkittavilla. Ero oli merkittävä nuorempiin osallistujiin verrattessa. Nuoremmat osallistujat tekivät myös arvionsa siitä, tulevatko hyväksytyksi vai torjutuksi vertaisen toimesta nopeammin kuin vanhemmat, mikä tukee teoriaa siitä, että kehityksen edetessä myös vertaisten sosiaaliseen arviointiin liittyvät kognitiiviset strategiat muuttuvat monipuolisimmiksi. (Moor & van Leijenhorst & Rombouts & Crone & Van der Molen 2010: 463–464, 469, 472–473.)

Toisessa tutkimuksessa tutkittiin, fMRI-aivokuvantamista hyödyntäen, sosiaalisen älykkyyden eroja neurotyypillisten sekä korkeatasoisten autismikirjon- tai Asperger-oireyhtymän diagnoosin saaneiden henkilöiden välillä. Tutkimukseen osallistujille annettiin kaksi tehtävää: heille näytettiin kuvia henkilöiden silmistä, joiden perusteella tutkittavan

piti päätellä ensin, onko kyseessä mies- vai naispuolinen henkilö ja sitten, kumpi annetuista mielentilaa kuvaavista adjektiiveista sopi kuvaan paremmin. Toisella tutkimustehävällä haluttiin simuloida mielen teorian ymmärrystä. Neurotyypillisten (NT) tutkittavien vastaukset olivat autismikirjon (AK) tutkittavien vastauksia useammin oikein (NT: 84 % oikein, AK: 74 % oikein). Kuvantamisella huomattiin myös selvästi, etteivät autismikirjon henkilöiden otsalohkot tai amygdala, joka liitetään tunteiden arviointiin, aktivoituneet yhtä paljon, kuin kontrolliryhmällä. Sen sijaan autismikirjon tutkittavien aivoissa esiintyi enemmän aktivaatiota ohimolohkojen alueella rakenteissa, jotka vastaavat tyyppillisesti kasvojen prosessoinnista sekä kielellisistä toiminnoista. Tämä havainto voi kertoa siitä, että autismikirjon henkilöt käyttävät erilaisia strategioita esimerkiksi tunteiden tunnistamiseen kompensoidakseen aivotoimintojensa haasteita, kuin neurotyypilliset. (Baron-Cohen ym. 2002: 353–355, 357–358.)

Tieteellisissä tutkimuksissa on siis pystytty selkeästi todistamaan, että vertaisryhmä, sekä ryhmän kanssa toimimiseen liittyvät sosiaaliset valmiudet, vaikuttavat erityisesti nuorten toimimiseen käyttäytymisen sekä aivotoiminnan tasolla. Nämä vaikutukset ilmenevät vielä moninaisemmin neuropsykiatrisen asiakaskunnan kirjossa, joista HUS Nuorisopsykiatrian asiakkaat muun muassa koostuvat. Käytettyjen lähteiden heikkoutena on kuitenkin se, että vaikka kaikki tutkimukset olivat vertaisarvioituja, monien tutkimuksien otos oli pieni. Tuloksia ei siis voida vielä validisti suoraan yleistää. Kaikki lähteet olivat myös ulkomaisia, eli emme voi tutkimusten tuloksien pohjalta huomioida suomalaisen kulttuurin tuomaa kontekstia vertaisryhmän läsnäolon vaikutuksien näkökulmaan.

3 Opinnäytetyön tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyö toteutetaan laadullisen tutkimuksen periaatteiden mukaan. Laadullinen tutkimus sopii parhaiten opinnäytetyömme aiheen tutkimiseen, koska tarkoituksena on kuvata ihmisten, toimintaterapeuttien, kokemusten avulla jotakin ilmiötä: vertaisryhmän läsnäolon hyötyjä nuorten ryhmämuotoisessa toimintakyvyn tutkimuksessa. Laadullinen tutkimus vaatii tutkijalta tarkkaavuutta ilmiön subjektiivisen kokemuksen ymmärtämisessä. Konteksti, kielelliset ilmaisut ja tutkimuksellinen ymmärtäminen, eli käsitys siitä, miten tutkittavaa asiaa koskevat kokemukset tulevat tutkittavalle merkityksellisiksi, ovat tärkeitä huomioonotettavia tekijöitä aineistoa kerätessä. (Vilkka 2021: 17, 19–20.)

3.1 Tutkimushaastattelu

Opinnäytetyö toteutetaan tutkimushaastatteluna. Valitsimme aineiston kokoamisen menetelmäksi juuri tutkimushaastattelun, koska sen avulla pystymme keräämään tietoa haastateltavien tulkitusta todellisuudesta koettujen kokemusten perusteella. Tutkimushaastattelun muoto on teemahaastattelu, sillä esitetyt kysymykset ovat opinnäytetyön laajuuden takia rajattu tiettyyn aiheeseen (Vilkkä 2021: 74, 76). Tässä tutkimushaastattelussa on tarkoitus kartoittaa toimintaterapeuttien kokemustietoa nuorten ryhmämuotoisista toimintakyvyn tutkimuksesta ja näkemyksiä vertaisryhmän läsnäolon vaikutuksista nuoreen tutkimustilanteessa. Lisäksi kerätään tietoa siitä, mikä saa toimintaterapeutit käyttämään kyseistä tutkimusmenetelmää ja mitä mahdollisia kehityskohteita menetelmässä on.

Haastateltavat valitaan HUS Aivokeskus Psykiatrian vastuualueen ryhmä, Nuorisopsykiatrian linjan toimintaterapeuteille lähetettävän alkukyselyn kautta. Kysely lähetetään nuorisopsykiatrian linjan toimintaterapeutti Sylvia Rekolan kautta. Kyselyssä kartoitetaan toimintaterapeuttien kokemuksen määrä ryhmämuotoisten toimintakyvyn tutkimuksen teosta ja halukkuus osallistua tutkimukseen. Kriteerinä haastatteluun kutsumiselle on, että toimintaterapeutti on tehnyt vähintään yhden nuorten ryhmämuotoisen toimintakyvyn tutkimuksen. Tutkimushaastattelun arvioitu kesto on noin yksi tunti.

Haastattelukysymyksen suunnittelun alussa operationalisoimme opinnäytetyömme aiheen eli määrittelimme aiheelle olennaiset avain- ja alakäsitteet, joiden merkityksiä ja keskinäisiä suhteita pohditaan haastatteluissa. Käytimme aiheen operationalisoinnin pohjana vahvasti myös sosiaalisen osallistumisen tukemisen viitekehyksen sisältöjä. Oleellisin avainkäsite on ehdottomasti vertaisryhmä. Muiksi käsitteiksi nostimme toimintakyvyn ja sen alakäsitteet: vahvuudet, haasteet, taidot ja osallistuminen. Haastattelukysymyksiä työstettiin yhdessä työelämäyhteistyökumppanin kanssa ja kysymykset päätyivät lopulliseen muotoonsa kolmen muokkauksen jälkeen. Sen lisäksi kysymykset testattiin opinnäytetyön opponointiparilla. Kysymyksistä yksi (1.) on laadultaan avauskysymys ja muut ovat avoimia kysymyksiä (Vilkkä 2021: 106–108). Yhdellä kysymyksellä (3.) on jatkokysymys. Kysymykset esitetään tutkijoille ensimmäistä kertaa vasta haastattelutilanteessa, jotta saatavat vastaukset ovat mahdollisimman intuitiivisia.

Haastattelukysymykset ovat seuraavat:

1. Miten määrittelet nuoren vertaisryhmän toimintakyvyn tutkimustilanteessa?

2. Miten arvioit vertaisryhmän läsnäolon tuovan ilmi nuoren tämänhetkisen toimintakyvyn vahvuuksia ja haasteita?
3. Arvioitko, että vertaisryhmän läsnäolo korostaa joitain taitojen osa-alueita tutkimustilanteessa?
 - 3.1. Millä tavoin?
4. Vaikuttaako vertaisryhmän läsnäolo nuoren ikätasoisien osallistumisen arvioimiseen toimintakyvyn tutkimuksessa?
5. Miksi teet ryhmämuotoista toimintakyvyn tutkimusta nuorilla?
6. Mitä olisi mielestäsi tärkeää kehittää nykyisessä nuorten ryhmämuotoisessa toimintakyvyn tutkimuksessa?

Opinnäytetyön alkukyselyn perusteella varsinaiseen haastatteluun kutsuttiin ne toimintaterapeutit, jotka olivat ohjanneet vähintään yhden ryhmämuotoisen toimintakyvyn tutkimuksen ja, jotka olivat halukkaita osallistumaan opinnäytetyön tutkimushaastatteluun. Kyselyyn vastasi 11 toimintaterapeuttia, joista kuusi olivat kiinnostuneita osallistumisesta. Tutkimushaastatteluaika saatiin sovittua ja toteutettua viiden HUS Nuorisopsykiatrian toimintaterapeutin kanssa. Tutkimukseen osallistuneiden toimintaterapeuttien kokemus ryhmämuotoisen toimintakyvyn tutkimuksen ohjaamisesta vaihteli muutamasta ryhmästä kolmeen kymmeneen ryhmään. Kaikki tutkimushaastattelut toteutettiin etäyhteydellä.

3.2 Eettiset lähtökohdat

Opinnäytetyömme eettiset lähtökohdat on määritelty haastateltavien yksityisyyden suojaamisen, itsemääräämisoikeuden turvaamisen ja aineiston tietosuojan kautta. Yksityisyyden suojaaminen pitää sisällään haastateltavan henkilötietojen salassa pitämisen ja anonymisoinnin aineistosta. Haastateltavan itsemääräämisoikeus tarkoittaa, että haastateltavan tulee vapaaehtoisesti suostua tutkittavaksi, hänellä on oikeus vetäytyä tutkimuksesta missä vaiheessa tahansa sekä hänen tulee saada tarpeeksi informaatiota tutkimuksesta ja siihen liittyvistä menettelytavoista (Vilkkä 2021: 115–116). Itsemääräämisoikeus turvataan haastateltavien allekirjoittamilla tutkimuksen suostumuslomakkeilla. Tietosuojasta pidetään huolta tutkijoiden allekirjoittamien salassapitosopimuksien, tietoturvallisten työskentelytapojen ja tutkittavien anonymisoinnin avulla. Opinnäytetyöhön tarvittava tutkimuslupa haetaan HUS Psykiatrian tulosityksiköstä tutkijan työpöydän kautta.

Tutkimushaastatteluihin osallistuneille jaettiin tutkittavan tiedotuslomake (kts. liite 1), jossa kerrotaan tutkimuksen tarkoituksesta sekä tutkimukseen osallistumisen vapaa-

ehtoisuudesta. Lisäksi tiedotuslomakkeessa käydään läpi tutkimuksen toteuttajat, tutkimusmenetelmät sekä kustannukset, joita tässä tutkimuksessa ei tutkittavalle koidu. Tutkimuslomake sisältää myös tiedon tutkimustulosten tiedottamisesta sekä tutkimuksen päättymisestä. Lisäksi ennen tutkimushaastattelua tutkittavat allekirjoittivat suostuslomakkeen (kts. liite 2), jolla he vahvistivat osallistumisensa tutkimukseen. Suostuslomakkeella varmistettiin, että tutkittava osallistuu tutkimukseen vapaaehtoisesti, on saanut tarpeeksi tietoa tutkimuksesta sekä saanut tutkimustiedotteen ja ymmärtänyt sen sisällön. HUSin tutkimuslupahakemuksessa huomioitiin eettisissä lähtökohdissa haastatteluiden suostumuksellinen tallentaminen, tallenteiden tietoturvallinen säilöminen ja hävittäminen, aineiston käsittelijöiden rajaaminen ainoastaan tutkijoihin, aineiston tietoturvallinen hävittäminen sekä tutkittavien vastausten anonymisointi aineistossa ja tuloksissa.

Eettistä ennakoarviointia tähän opinnäytetyöhön ei tarvita, sillä opinnäytetyössä haastatellaan yksilöllisesti toimintaterapian ammattilaisia, ei potilaita tai asiakkaita eli emme puutu heidän tai toimintaterapeuttien koskemattomuuteen (Ohje opinnäytetyönä tehtävän tutkimuksen eettiseen ennakoarviointiin 2021). Opinnäytetyössä emme myöskään poikkea tutkimukseen osallistumisessa tietoon perustuvan suostumuksen periaatteesta, tutkittavat eivät ole alle 15-vuotiaita, tutkittaville ei esitetä poikkeuksellisen voimakkaita ärsykeitä, tutkimus ei aiheuta normaalin arkielämän rajat ylittävää henkistä haittaa eikä turvallisuusuhkaa tutkittaville, tutkijalle tai heidän läheisilleen (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019: 18, 21). Opinnäytetyöstä laadittiin myös Metropolia Ammattikorkeakoulun opinnäytetyösopimus, joka allekirjoitettiin oppilaitoksen, opinnäytetyön tekijöiden sekä yhteistyökumppanin kanssa.

Tutkimushaastattelun aineisto analysoidaan laadullisen sisällönanalyysin ja teemoittelun mukaan. Teemoittelu tehdään aineistolähtöisesti. Ennen haastatteluissa kerätyn aineiston analysointia, on haastatteluaineisto litteroitava. Litteroidessa puhuttu aineisto puretaan ja tuotetaan fyysiseen kirjattuun muotoon. Litteroinnin tarkkuus määrittyy tutkimuskysymyksen sekä analyysitavan mukaan. Tässä analyysissä litteroidaan sanatar-kasti, mukaan lukien tilkesanat kuten niinku tai tuota, mutta ei puheen piirteitä, kuten taukoja tai huokauksia (Ruusuvuori & Nikander 2017: 427, 430). Litteroitua aineistoa kerättiin yhteensä 51 sivua.

4 Tulokset

Opinnäytetyön tulokset nousevat aineiston laadullisesta sisällönanalyysistä. Laadullisen aineiston käsittely sisältää litteroinnin jälkeen useita vaiheita, jotka sisältävät analyysin lisäksi myös synteesiä. Analyysillä koodataan aineistoa pienempiin, keskenään samanlaisiin osiin teemoittelun keinoin, ja synteесillä pyritään luomaan aineiston pohjalta uutta kokonaiskuvaa. Aineistomme analyysin vaiheet ovat:

1. Luenta
2. Koodaus
3. Teemoittelu
4. Raportointi. (Hirsjärvi & Hurme 2010: 143–144; Mikkola 2022.)

Laadullinen sisällönanalyysi alkaa litteroidun aineiston läpiluennalla. Luennassa jokaisen haastattelun vastaukset käydään läpi ajatuksen kanssa yksittäisenä kokonaisuutena. Seuraava koodauksen vaihe on olennainen osa analyysiä. Koodaus luo kehyksen, jonka varassa haastatteluaineistoa voidaan tiivistää ja tulkita muun muassa myöhempää vertailua varten. Tässä opinnäytetyössä aineisto koodataan haastattelukysymyksien mukaan eli kaikkien tutkittavien vastaukset kootaan yhteen kysymyskohtaisesti. Aineiston työstövaiheessa haastateltavien vastaukset koodattiin ensin litteroidussa muodossa ja sitten koodatussa muodossa vastauksen sisällön mukaan taulukoihin. Taulukot kirjataan myös auki, jotta saatuja vastauksia voidaan avata kuvailevammin. Kolmannessa vaiheessa eli teemoittelussa etsitään kysymyskohtaisten vastausten välille säännönmukaisuuksia tai samankaltaisuuksia. (Hirsjärvi & Hurme 2010: 147, 149.) Yhteneväiseksi kysymyskohtaiseksi teemaksi lasketaan ne koodit, jotka mainitaan vähintään kolme kertaa eli yli puolet (> 50 %) tutkittavista ovat vastanneet samankaltaisesti. Taulukoidut koodaukset ja teemoittelut esitellään tässä luvussa. Taulukoiden haastatteluvastaukset ovat esitetty satunnaisessa järjestyksessä. Raportoinnin vaihe eli tuloksista tehdyt johtopäätökset käsitellään luvussa 5.

Opinnäytetyön pohjalla olevaa teoreettista viitekehystä on helppo kuljettaa mukana aineistoa analysoidessa, koska tutkimushaastattelun kysymykset rakennettiin vahvasti viitekehyksen pohjalta. Näin ollen kerätty aineisto on jo valmiiksi linkittynyt myös viitekehyksen sisältöihin ja operationalisoituihin käsitteisiin (kts. luku 3.1). Tässä luvussa esiteltävät tulokset vastaavat opinnäytetyön tutkimuskysymykseen: ”Millaista kokemustietoa toimintaterapeuteilla on vertaisryhmän läsnäolosta nuoren toimintakyvyn tutkimuksessa?”. Opinnäytetyön tuloksista tehtävien johtopäätöksien suhdetta viitekehykseen käsitellään lisää luvussa 5.

4.1 Vertaisryhmän määrittely

Tässä alaluvussa teemoitellaan aineistoa ensimmäisen tutkimuskysymyksen: ”Miten määrittelet nuoren vertaisryhmän toimintakyvyn tutkimustilanteessa?” vastauksien mukaan. Vastaukset on tiivistetty taulukkoon 1 ja niitä kuvaillaan tarkemmin taulukon jälkeisessä tekstissä.

Taulukko 1 Vertaisryhmän määritelmä tutkimustilanteessa

	Koodaukset	Teemat
Haastattelu I	Samanikäiset nuoret	<i>Samanikäiset nuoret</i>
Haastattelu II	Samanikäiset nuoret, nuorisopsykiatrian asiakkaat, vapaaehtoisuus	<i>Samanikäiset nuoret</i>
Haastattelu III	Tutkimusjonosta ryhmään tulleet nuoret	
Haastattelu IV	Samassa tutkimusryhmässä ja -tilanteessa olevat nuoret	
Haastattelu V	Samanikäiset nuoret, nuorisopsykiatrian asiakkaat	<i>Samanikäiset nuoret</i>

Suurin osa toimintaterapeuteista totesi yhtenäisesti vertaisryhmän määrittävän tutkimustilanteessa keskenään samanikäisistä nuorista. Samanikäisyyttä kuvailtiin yhteisenä ikäryhmänä ja nuoruusikä, ei siis keskenään identtisinä ikävuosina.

Se on samaa niinku sukupolvea, ikää, ikähaarukkaa, nuoruusikäisiä.
Mutta sillä tavalla ikätovereita.

Samanikäisyyden lisäksi vertaisryhmää määriteltiin nuorisopsykiatrian asiakkuuden, paikallaolon vapaaehtoisuuden sekä elämäntilanteiden samankaltaisuuden mukaan. Toisaalta sama tutkimusryhmä määrittelee nuorisopsykiatrian asiakkuuden puolesta jo nuorten samanikäisyyden, jonka mukaan haastateltavat määrittivät vertaisryhmää. Pohdintaa aiheesta herätti osalla myös ryhmän kokoonpanoa rakentavat käytännöt kuten se, että tutkimusryhmä koostuu suoraan tutkimusjonosta tulleista nuorista. Tutkimusryhmän kokoamisessa ei kuvailtu olevan isoa merkitystä esimerkiksi toimintaterapeutin ammatillisella harkinnalla. Lääkärin lähete määrittelee nuoren tutkimuksen yksilö- tai ryhmämuotoisuuden sen perusteella, kumpaan muotoon lääkäri oli arvioinut nuoren soveltuvan. Ajatuksia nousi myös siitä, että tutkimustilanteen vertaisryhmä ei välttämättä vastaa nuorten realistisia vertaisryhmiä arjessa, koska nuoret tulevat tutkimuksiin moninaisista elämäntilanteista.

4.2 Vahvuudet ja haasteet vertaisryhmässä

Tässä alaluvussa analysoidaan toisen tutkimuskysymyksen: ”Miten arvioit vertaisryhmän läsnäolon tuovan ilmi nuoren tämänhetkisen toimintakyvyn vahvuuksia ja haasteita?” -vastauksia. Vastaukset on tiivistetty taulukkoon 2 ja niitä kuvaillaan tarkemmin taulukon jälkeisessä tekstissä.

Taulukko 2 Vahvuudet ja haasteet vertaisryhmän läsnä ollessa

	Koodaukset	Teemat
Haastattelu I	Aidompi toimintakonteksti, muuttuvat tilannetekijät, sosiaaliset taidot, psykiset taidot	<i>Aidompi toimintakonteksti, sosiaaliset taidot</i>
Haastattelu II	Aidompi toimintakonteksti, muuttuvat tilannetekijät, kehitystehtävän täytyminen	<i>Aidompi toimintakonteksti</i>
Haastattelu III	Aiemmat kokemukset, roolien kokeileminen, terapeutin ohjaustaidot, sosiaaliset taidot	<i>Sosiaaliset taidot</i>
Haastattelu IV	Aidompi toimintakonteksti, sosiaaliset taidot	<i>Aidompi toimintakonteksti, sosiaaliset taidot</i>
Haastattelu V	Kehitystehtävän täytyminen, aidompi toimintakonteksti, sosiaaliset taidot, taitojen selkiytyminen	<i>Aidompi toimintakonteksti, sosiaaliset taidot</i>

Toimintaterapeutit arvioivat, että vertaisryhmän läsnäolo tuo ilmi nuoren toimintakyvyn vahvuuksia ja haasteita aidommin sekä korostaen sosiaalisia taitoja. Suurin osa haastateltavista kuvaili, miten nuori toimii selkeästi eri tavalla vertaisten kanssa ryhmäasetelmassa, kuin aikuisen kanssa kahden kesken, mikä on yksilötutkimuksessa tyypillistä. Nämä tekijät koettiin toimintaterapeuttien näkökulmasta merkityksellisiksi.

Nuorille on tosi tärkeä se vertaisryhmä, niin jotenkin mä koen, että se on ihan todella merkityksellistä, että me nähdään, miten nuori toimii nimenomaan oman ikäisten kanssa.

Kahdenkeskisessä tilanteessa myös toimintaterapeutin oman käyttäytymisen mukauttaminen nuoren kehitys- ja taitotasoihin sopiviksi vaikuttaa nuoren todellisen toimintakyvyn näyttäytymiseen. Vertaisista koostuva tutkimusryhmä mukailee enemmän nuoren arjen aitoja toimintaympäristöjä, kuten koulua ja kaveripiiriä, jolloin myös niissä esiintyvät vahvuudet tai haasteet tulevat selkeämmin ilmi. Lisäksi ryhmässä toimiminen

luo yllättäviä hetkiä ja häiriötekijöitä, jolloin päästään arvioimaan sitä, miten nuori pysyy toimimaan muuttuvissa tilanteissa. Useampi haastateltava kuvaili myös, että erityisesti sosiaalisten taitojen vahvuudet ja haasteet nousevat esiin ryhmämuotoisessa toimintakyvyn tutkimuksessa. Vertaisryhmän läsnäolo mahdollistaa luonnollisia vuorovaikutustilanteita ja mahdollisuuksia erilaisten roolien kokeilemiseen, jotka vaativat kommunikointia muiden kanssa. Näissä kommunikaatiotilanteissa ryhmästä erottuu selkeämmin yksilöt, joille vuorovaikutus on sujuvaa ja ne, joille se on vaikeampaa.

Muita tapoja, miten vertaisryhmän läsnäolon arvioitiin vaikuttavan vahvuuksien ja haasteiden ilmenemiseen, olivat muun muassa nuoren aikaisemmat kokemukset vertaisryhmistä. Nuoren toimimiseen ryhmässä vaikuttaa selkeästi se, ovatko aiemmat vertaiskokemukset olleet negatiivisia vai positiivisia. Negatiiviset kokemukset voivat esimerkiksi vaikuttaa nuoren tunnetilaan ryhmätilanteessa ja tuoda esille psyykkisten taitojen, kuten tunteiden hallinnan tasoa. Toisaalta ryhmämuotoisen tutkimuksen ajateltiin voivan olla myös turvallinen ympäristö harjoitella ryhmässä toimimista ja näin selvittää nuorelle itselle omia vahvuuksia ja haasteita. Vertaisryhmän läsnäolon koettiin myös helpottavan arvioimista siitä, onko nuori saavuttamassa nuoruuteen kuuluvia perhesuhteista vertaissuhteisiin ja itsenäistymiseen ohjaavia kehitystehtäviä. Toimintaterapeutin ohjaustaitojen tunnistettiin myös vaikuttavan mahdollisesti siihen, mitä tekijöitä ryhmätutkimuksessa voi nousta esiin.

4.3 Taitojen osa-alueet ryhmätutkimuksessa

Tässä alaluvussa teemoitellaan aineistoa kolmanteen tutkimuskysymyksen: ”Arvioitko, että vertaisryhmän läsnäolo korostaa joitain taitojen osa-alueita tutkimustilanteessa? Millä tavoin?” vastauksien mukaan. Vastaukset on tiivistetty taulukkoon 3 ja niitä kuvailaan tarkemmin taulukon jälkeisessä tekstissä. Taitojen osa-alueet on käsitelty toimintaterapianimikkeistön mukaan (Savolainen & Aralinnä 2017: 17–19).

Taulukko 3 Taitojen osa-alueet vertaisryhmän läsnä ollessa

	Koodaukset	Teemat
Haastattelu I	Sosiaaliset-, psyykkiset- ja prosessi taidot	<i>Sosiaaliset-, psyykkiset- ja prosessi taidot</i>
Haastattelu II	Sosiaaliset-, psyykkiset- ja prosessi taidot, sensoriset valmiudet	<i>Sosiaaliset-, psyykkiset- ja prosessi taidot, sensoriset valmiudet</i>

Haastattelu III	Sosiaaliset- ja prosessi taidot, sensoriset valmiudet	<i>Sosiaaliset-, psyykkiset- ja prosessi taidot, sensoriset valmiudet</i>
Haastattelu IV	Sosiaaliset, psyykkiset- ja prosessi taidot	<i>Sosiaaliset-, psyykkiset- ja prosessi taidot</i>
Haastattelu V	Psyykkiset-, sosiaaliset- ja prosessi taidot	<i>Sosiaaliset-, psyykkiset- ja prosessi taidot</i>

Toimintaterapeutit toivat haastatteluissa esiin vertaisryhmän korostavan eniten nuoren sosiaalisia- psyykkisiä- ja prosessi taitoja. Sosiaalisten taitojen arvioiminen (RT154 Arvio sosiaalisista taidoista) oli toimintaterapeuttien mielestä selvästi selkeämpää vertaisryhmän läsnä ollessa. Ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus nähtiin ensisijaisena tutkimusmuotona juuri sosiaalisten taitojen arvioimiseen, koska nuoren vuorovaikutus- taidot kahdenvälisesti aikuisen kanssa näyttäytyvät hyvin eri lailla kuin vertaisryhmän läsnä ollessa. Vertaisryhmässä voitiin esimerkiksi arvioida, lähteekö nuori kysymään vertaisilta apua, miten nuori tulkitsee muiden nonverbaaleja viestejä, miten nuoren yhteistyötaidot ilmenevät, antaako nuori muille palautetta sekä ottaako nuori kontaktia vertaisiin ja ohjaajiin verbaalisesti tai katsekontaktin avulla.

Toimintaterapeutit kokivat vertaisryhmän läsnäolon tärkeäksi myös psyykkisten taitojen arvioimisen (RT153 Arvio psyykkisistä taidoista) kannalta. Arvioitavista psyykkisistä taidoista nousi esiin esimerkiksi ahdistuksen säätely, omien tunteiden hallinta, itsesäätely sekä ilmaisun tarkoituksenmukaisuus ja tilanteeseen sopivuus. Ryhmässä nuoren sosiaalisten tilanteiden- tai puhumisen pelko korostui, mikäli nuorella havaittiin olevan haasteita tunteiden säätelyssä. Vertaisryhmän läsnäolon koettiin, joillakin nuorilla nostavan esiin myös neuropsykiatrista oireilua, joka voi näkyä nuorella esimerkiksi tic-oireilyn lisääntymisenä. Myös nuoren mahdollisen ujouden tai arkuuden nähtiin nousevan esiin vertaisryhmässä ja korostavan psyykkisiä taitoja.

No esimerkiksi psyykkiset taidot tulee heti esiin, että jos on niinku tunteidensäätelyn kanssa pulmaa, tunteidensäätelyn vaikeutta niin ne näkyvät siinä.

Prosessitaitojen arvioimisessa (RT152 Arvio prosessitaidoista) ryhmäasetelman nähtiin luovan erilaisia tilannetekijöitä ja sitä kautta haastavan tai korostavan nuoren prosessitaitoja. Tällaisia prosessitaitoja olivat muun muassa toiminnanohjaukseen, vireystilan ylläpitämiseen sekä tarkkaavuuden suuntaamiseen liittyvät taidot. Esimerkiksi vertaisryhmän läsnäolo voi näkyä siinä, kuinka nuori etenee tehtävässä ja miten hän pystyy

keskittymään tehtävään muiden läsnä ollessa. Nuorten myös nähtiin mallioppivan muilta ryhmässä olevilta nuorilta. Vertaisryhmä korosti nuoren suunnittelutaitojen arvioimista esimerkiksi keittiötoiminnossa, kuten toiminnan aloittamista, työnjakoa, organisoimista, toiminnan suunnittelua sekä loppuun saattamista.

Sensorisiin valmiuksiin (RT161 Arvio sensorisista valmiuksista) liittyen osa toimintaterapeuteista tunnisti vertaisryhmän tuovan esille nuoren aistitiedon käsittelyyn liittyviä taitoja, kuten sosiaalisen etäisyyden säätelyä: miten sijoitetaan toisiin nähden ja mikä on sopiva etäisyys toiseen. Osa toimintaterapeuteista oli sitä mieltä, että motoristen taitojen arviointiin (RT151 Arvio motorisista taidoista) vertaisryhmän läsnäolo ei vaikuttanut. Motoristen taitojen arvioimisen koettiin olevan helpompaa yksilökäynnillä, sillä silloin toimintaterapeutti pystyy tarkemmin seuraamaan vain yhtä nuorta ja arvioimaan hienomotorisia taitoja edellyttävien välineiden, kuten ruokailu- tai kankaanpainantavälineiden, käyttöä.

4.4 Ikätasoinen osallistuminen vertaisryhmässä

Tämän alaotsikon aineisto vastaa tutkimuskysymykseen neljä ”Vaikuttaako vertaisryhmän läsnäolo nuoren ikätasoisesta osallistumisesta arvioimiseen toimintakyvyn tutkimuksessa?”. Vastaukset on tiivistetty taulukkoon 4 ja niitä kuvaillaan tarkemmin taulukon jälkeisessä tekstissä.

Taulukko 4 Vertaisryhmän vaikutukset ikätasoiseen osallistumiseen

	Koodaukset	Teemat
Haastattelu I	Ikätasoinen toiminta	<i>Normatiivinen kehitys</i>
Haastattelu II	Ikätasoinen ympäristö	<i>Normatiivinen kehitys</i>
Haastattelu III	Vertaisryhmän hyödyntäminen arvioimisessa, perustieto nuoren normatiivisesta kehityksenkulusta	<i>Normatiivinen kehitys</i>
Haastattelu IV	Osallistuminen suhteessa kehitystehtäviin	<i>Normatiivinen kehitys</i>
Haastattelu V	Perustieto nuoren normatiivisesta kehityksen kulusta, psyykkiset taidot	<i>Normatiivinen kehitys</i>

Toimintaterapeutit olivat yksimielisiä, että vertaisryhmän läsnäolo vaikuttaa välillisesti nuoren ikätasoisesta osallistumisesta arvioimiseen. Nuoren normatiivisten kehittymisen ja

kehitystehtävien tieto arvioinnin pohjalla nähtiin kuitenkin erittäin tärkeänä, jotta toimintaterapeutit pystyivät arvioimaan, mikä nuoren toiminnassa todella oli ikätasoista osallistumista. Nuoruuden kehitystehtäviin kuuluu esimerkiksi itsenäistyminen, joka pitää sisällään toimeen tulemisen vertaisten kanssa. Vertaisryhmä on tärkeä osa nuoren kehitystä ja nuoren on vaikea itsenäistyä, jos hänellä on suuria haasteita vertaisryhmässä toimimisessa. Tämän vuoksi ikä- ja kehitystasoisien osallistumisen arvioiminen vertaisryhmässä on tärkeää toimintakyvyn tutkimuksessa.

Meillä kaikilla, jotka työskentelee nuorisopsykiatrialla, täytyy olla kuitenkin se tieto, että mitä se kehityksen kulku niinku normatiivisesti on, missä mennään.

Nuoren toimiessa vertaisryhmässä toimintaterapeutit kokivat voivansa hyödyntää olemassa olevaa vertaisryhmää nuoren arvioimiseen. Toimintaterapeutti voi esimerkiksi vertailla miten kukin nuori ryhmässä toimii sekä millaiseen rooliin nuori ajautuu tai millaisen roolin hän itse ottaa. Lisäksi vertaisryhmän läsnäolo luo ja tarjoaa tilanteita, joissa nuoren osallistumisen ikätasoisuus näyttäytyy selkeämmin muiden nuorten rinnalla. Tällöin toimintaterapeutti pystyy selkeämmin tekemään vertailua hyvin ryhmässä pärjäävän nuoren sekä heikommin pärjäävän välillä. Vertaisryhmän koettiin tarjoavan mahdollisuuden arvioida nuorta lähempänä hänen aitoja toimintaympäristöjään. Vertaisryhmän nähtiin olevan osa nuoren ikätasoista ympäristöä, eikä nuori kahdestaan aikuisen kanssa pysty osallistumaan yhteistyöhön samalla tavalla kuin vertaisryhmässä.

Toimintaterapeutit tunnistivat kuitenkin myös, että vertaisryhmä voi nostaa esiin nuoren sosiaalisten tilanteiden pelkoa, joka vaikuttaa siihen, että nuoren taidot näyttävät heikompina. Toisaalta nuori, jolla on puhumisen pelko voikin vertaisryhmän läsnä ollessa puhua. Nämäkin kuitenkin nähdään tutkimustuloksena nuoren toimintakyvystä. Toimintaterapeutit näkivät myös, että vertaisryhmä auttaa erilaisten arviointimenetelmien, kuten ACIS-FI:n tai MOHOST:n käytössä. Esimerkiksi ryhmässä toimiessa toimintaterapeutti voi arvioida paremmin nuoren sosiaalisia taitoja, sitä kuinka nuori ottaa kontaktia muihin ja toteutuuko se normien mukaisesti.

4.5 Perustelut ryhmämuotoiseen toimintakyvyn tutkimukseen

Tässä alaluvussa käsitellään aineistoa viidennen tutkimuskysymyksen: ”Miksi teet ryhmämuotoista toimintakyvyn tutkimusta nuorilla?” vastauksien mukaan. Kysymyksessä painotettiin toimintaterapeutin henkilökohtaista motivaatiota menetelmän käyttöön ja tulokset on tiivistetty taulukkoon 5. Vastauksia kuvaillaan tarkemmin taulukon jälkeisessä tekstissä.

Taulukko 5 Toimintaterapeuttien perustelut ryhmämuotoiseen toimintakyvyn tutkimukseen

	Koodaukset	Teemat
Haastattelu I	Nuoren psyykkiset ja sosiaaliset taidot esillä, nopeampi tutkimusmuoto, nuorelle luonnollisempi toimintaympäristö	<i>Toimiva tutkimusmuoto, nuoren kokemus tutkimuksesta</i>
Haastattelu II	Kollegan läsnäolo, uuden oppiminen, laadukkaampi tutkimusmuoto, nuoren onnistumisen kokemus, nuoren positiivinen ryhmäkokemus	<i>Toimiva tutkimusmuoto, nuoren kokemus tutkimuksesta</i>
Haastattelu III	Hyvä tutkimusmuoto, nuoren osallistumisen kokemus, nuoren positiivinen ryhmäkokemus, taitojen ja vahvuuksien selkiytyminen nuorelle	<i>Toimiva tutkimusmuoto, nuoren kokemus tutkimuksesta</i>
Haastattelu IV	Toimiva ja vaikuttava tutkimusmuoto, nuoren sosiaaliset taidot esillä	<i>Toimiva tutkimusmuoto</i>
Haastattelu V	Kiinnostavaa, omaa osaamista kehittävä, joka kerta erilainen, innostava työmuoto, nuorelle luonnollisempi toimintaympäristö	<i>Toimiva tutkimusmuoto, nuoren kokemus tutkimuksesta</i>

Kaikki toimintaterapeutit olivat yhtä mieltä siitä, että ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus on toimiva tutkimusmuoto. Toimivuus oli yksi selkeä peruste tutkimuksen tekemiseen. Sen kuvailtiin tuovan paremmin esille nuoren sosiaalisia ja psyykkisiä taitoja (kts. lisää luku 4.3) sekä olevan tehokas, vaikuttava ja nopea toteuttaa. Menetelmän kuvailtiin olevan nopeampi siksi, että tutkimusjakson kesto on selkeä ryhmän tavatessa tiettyinä ennalta sovittuina päivinä, useampana päivänä viikossa, kunnes tutkimuksen rakenne on käyty läpi. Toisaalta osa koki myös ryhmämuotoisen tutkimuksen työmäärän olevan isompi yksilömuotoiseen verrattuna, koska esimerkiksi alkuhaastatteluihin ja ryhmän kasaamiseen kuuluvat tehtävät vievät paljon aikaa. Toimintaterapeutit tunnistiivat siirtäneensä ryhmätutkimuksen elementtejä myös yksilömuotoiseen tutkimukseen, kuten toiminnallisen tilanteen häiritsemisen niin, että omalla toiminnallaan voi tuoda esille eri puolia nuoren toimimisessa.

Toimintaterapeutit kertoivat myös nuoriin liittyvistä motivoivista tekijöistä. Useampi vastaaja koki ryhmämuotoisen tutkimuksen olevan nuorelle luonnollisempi toimintaympäristö luvun 4.2 sisältöä mukaillen. Lisäksi vertaisryhmän koettiin mahdollistavan nuorelle kokemuksen yhteenkuuluvuudesta. Nuoret ovat periaatteessa jo valmiiksi osa yhteistä ryhmää, nuorisopsykiatrian asiakkaita, mutta pienempi ja yhdessä toimiva ryhmä

korostaa ryhmään osallistumisen kokemusta. Tutkimuksen koettiin tarjoavan nuorelle matalan kynnyksen osallistua toimintoihin ja koetella eri taitoja. Tämä voi helpottaa nuorta selkiyttämään omia taitoja ja vahvuuksiaan.

Toimintaterapeutit kokivat merkitykselliseksi myös oman roolinsa mahdollistaa nuorelle positiivinen kokemus ryhmässä toimimisesta. Toimintaterapeutin rooli ja toimiminen ryhmän ohjaajana toimintakyvyn tutkimuksessa koettiin myös säätelevän ryhmässä esiin nousevia tekijöitä. Esimerkiksi se, miten toimintaterapeutti tukee erilaisia tilanteita ja antaa nuorelle lisäohjeita, vai antaako ollenkaan, vaikuttaa nuoren havainnoitavaan ja arvioitavaan toimintaan. Eräs haastateltava kuvaili ohjaajan roolin yhden tehtävän olevan nuoren onnistumisen ja hyvän ryhmäkokemuksen varmistaminen. Tärkeää hänestä oli kuitenkin myös, että ohjaajan tuesta huolimatta, nuori saa itse kokemuksen ryhmässä pärjäämisestä, jolloin aikuinen ei ole avustanut liikaa. Ryhmätutkimuksen kuvailtiin parhaimmassa tapauksessa toimivan nuorelle jo jopa jonkinlaisena terapeuttisena interventiona.

Mun mielestä se on hirveän hyvä keino antaa sille nuorelle kokemus siitä hyvästä ryhmäkokemuksesta, hyvästä ryhmästä.

Osa haastateltavista koki lisäksi ryhmämuotoisen toimintakyvyn tutkimuksen ohjaamisen mielekkääksi, innostavaksi sekä mukavaksi lisäksi omassa työssään. Ryhmien ohjaaminen nähtiin kiinnostavana ja havaintojen tekemisen haasteellisuus työhön motivoivana. Ryhmien keskinäinen erilaisuus toi omaan työhön vaihtelua. Lisäksi ryhmämuotoisen toimintakyvyn tutkimusryhmän ohjaaminen nähtiin mahdollisuutena oppia uutta ja kehittää omaa osaamista. Kollegan läsnäolo ryhmämuotoisessa tutkimuksessa tuki ammatillista oppimista. Erityisesti kollegan tuki, erilainen osaaminen sekä näkemyksien jakaminen ryhmän ohjaamisesta koettiin arvokkaana työtapana. Myös kollegan havainnoiminen ryhmän ohjauksessa sekä oman toimimisen peilaaminen kollegaan nähtiin kehittävän ammatillista osaamista.

Osa toimintaterapeuteista on joutunut työryhmässä perustelemaan paljon sitä, miksi he tekevät ryhmämuotoista toimintakyvyn tutkimusta nuorille, sekä tekemään paljon työtä sen eteen, että ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus tulee tunnetuksi työryhmän jäsenille. He kokivat, että työryhmän jäsenille voi olla epäselvää, mitä ryhmämuotoisella toimintakyvyn tutkimuksella voidaan saavuttaa ja miksi se on hyvä tutkimusmuoto nuorille. Toimintaterapeutit ovat usein ainoita työryhmässä, jotka tekevät ryhmämuotoisena toimintakyvyn tutkimuksia, joten ryhmästä saatua arvokasta tietoa ei tule esille muiden ammattilaisten tutkimuksissa.

4.6 Ryhmämuotoisen toimintakyvyn tutkimuksen kehittäminen

Tässä alaotsikossa käydään läpi toimintaterapeuttien kehittämisideoita jo olemassa olevalle ryhmämuotoiselle toimintakyvyn tutkimukselle. Aineisto vastaa kysymykseen kuusi ”Mitä olisi mielestäsi tärkeää kehittää nykyisessä nuorten ryhmämuotoisessa toimintakyvyn tutkimuksessa?”. Vastaukset on tiivistetty taulukkoon 6 ja niitä kuvaillaan tarkemmin taulukon jälkeisessä tekstissä.

Taulukko 6 Ryhmämuotoisen toimintakyvyn kehityskohteet

	Koodaukset	Teemat
Haastattelu I	Psyykkisten taitojen arviointimenetelmä, täysin vapaa tilanne puuttuu, fyysiset tilat	<i>Tutkimusmuodon menetelmällinen kehittäminen</i>
Haastattelu II	Menetelmän käytön laajeneminen, vakiintunut sisältö ja vertailtavuus, tutkimusmuoto tunnetuksi työryhmässä	
Haastattelu III	Oman osaamisen kartoittaminen, tutkimuskäytien määrä, sujuvampi informointi vanhemmille ja työryhmälle	<i>Tutkimusmuodon menetelmällinen kehittäminen</i>
Haastattelu IV	Parempaa näyttöä, menetelmän käytön laajeneminen, kohdeasiakasryhmien laajeneminen	<i>Tutkimusmuodon menetelmällinen kehittäminen</i>
Haastattelu V	Käsikirja menetelmälle, ajanvaraamisen helpottaminen, systemaattiset koulutukset, toimintaterapeuttinen sosiaalisten taitojen arviointityökalu	<i>Tutkimusmuodon menetelmällinen kehittäminen</i>

Ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus on toimintaterapeuttien mielestä hyvä tutkimusmuoto, joten he toivovat, että sitä tehtäisiin enemmän ja useammassa eri yksikössä. Lisäksi ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus tulisi toteuttaa aina sellaisena kuin se on tarkoitettu, jotta tieto olisi vertailtavaa. Ryhmätutkimuksesta saadun tiedon tulisi olla samalla tavalla toteutettu paikkakunnasta ja työyksiköstä riippumatta. Menetelmä tarvitsisi myös enemmän tutkimustietoa tuekseen, jotta sitä voitaisiin käyttää validisti ympäri Suomen. Lisäksi käsikirja tai manuaali voisi mahdollistaa ryhmämuotoisen toimintakyvyn tutkimuksen leviämisen laajemmalle. Esille nousi myös, että ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus voisi toimia muillakin asiakasryhmillä kuin vain nuorilla psykiatrisilla asiakkaila. Toimintaterapeutteja tulisi kouluttaa systemaattisesti työelä-

mässä ja heidän tulisi olla tietoisia omasta tavastaan ohjata ryhmää. Työtilan ryhmämuotoiseen tutkimukseen tulisi olla fyysisesti tarpeeksi tilava, jotta jokaiselle nuorelle on tarpeeksi tilaa toimia. Esimerkiksi kankaanpainanta välineet tulisi mahtua levittämään niin, että nuorilla on tilaa liikkua ja toimia tilassa.

Haastatteluissa nousi esille tarve paremmalle tutkimusmenetelmälle psyykkisten taitojen arviointiin. Joissakin yksiköissä nuoren kanssa tehdään COPM-itsearviointimenetelmä. COPM-itsearviointi- ja mittausten menetelmä on puolistrukturoitu haastattelu, joka on tarkoitettu toiminnan ongelma-alueiden etsimiseen ja toiminnan tason määrittämiseen (Harra ym. 2006). COPM- itsearviointimenetelmä ei kuitenkaan sovellu kaikkien nuorien kanssa käytettäväksi. Esimerkiksi neuropsykiatrisille nuorille COPM-itsearviointimenetelmä voi olla liian haastava, koska se vaatii kykyä keskustella ja nimetä asioita. Viestintä- ja vuorovaikutustaitojen arviointimenetelmä (ACIS-FI) toimii hyvin sosiaalisten taitojen havainnointiin, mutta psyykkisten taitojen havainnointi jää usein toimintaterapeutin oman havainnoinnin varaan. Toimintaterapeutit ovat joutuneet joissakin tilanteissa soveltamaan psyykkisten taitojen arviointia esimerkiksi käyttämällä yksilömuotoisesta tutkimuksesta tuttua menetelmää: My Color Glossary. Vanhempien haastattelua on myös hyödynnetty psyykkisten taitojen arviointiin. Ryhmämuotoiseen toimintakyvyn tutkimukseen toivottiin tarkempaa tutkimusmuotoa erityisesti prosessitaitoihin ja toiminnanohjaukseen. Esimerkiksi keittiötoimintaan kaivattaisiin toiminnan analyysia, jossa olisi selkeästi kuvattuna mitä toiminta keittiössä pitää sisällään. Sosiaalisia taitoja ja valmiuksia arvioidaan Spiral-pelin avulla, mutta kehitysideoina esiin nousi jokin toimintaterapeuttien kehittämä arviointiväline-peli.

Kehityskohteeksi ehdotettiin, että ryhmämuotoisesta toimintakyvyn tutkimuksesta vanhempien informoiminen voisi olla toimivampaa. Vanhemmille lähetetään infokirje kotiin ryhmämuotoisesta toimintakyvyn tutkimuksesta, mutta postitse tiedon lähettäminen on hidasta, eikä aina saavuta nuoren vanhempia ajoissa. Lisäksi ajanvaraaminen ryhmämuotoiseen toimintakyvyn tutkimukseen nuorille soittamalla koettiin työlääksi. Toimivammaksi muodoksi koettiin, että nuori tai vanhemmat voisivat yhdessä itse varata ajan esimerkiksi Maisa-palvelun kautta. Myös työryhmässä informaation kulku todettiin haastavaksi. Esimerkiksi tutkimusryhmän siirtyminen ei ole aina tavoittanut kaikkia työryhmän jäseniä sähköpostiviesteistä huolimatta, joka on aiheuttanut työryhmässä ylimääräistä työtä. Lisäksi moniammatillisessa työryhmässä työskennellessä toimintaterapeutit kokivat, että joutuvat työryhmässä perustelemaan muille työryhmän jäsenille usein, miksi he tekevät ryhmämuotoista toimintakyvyn tutkimusta.

Me tuotiin sitä hirveästi esille ja, mitä enemmän sitä tehtiin ja pyydettiin, sitä enemmän tuntui siltä, että sitä alettiin arvostaa.

Osa toimintaterapeuteista kertoi pohtineensa tutkimuskäyntien määrän riittävyttä, erityisesti autismikirjon epäillyillä nuorilla. Koettiin, että tällaiset nuoret tarvitsisivat enemmän aikaa ja ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus on heille liian tiivis. Tällaisille nuorille ryhmäaikojen lisäksi yksilöaikojen sopimiseen koettiin olevan korkea kynnys, koska nuori on jo sitoutunut annettuihin ryhmäaikoihin. Lisäksi toimintakyvyn tutkimus pyritään saamaan aikataulussa valmiiksi, joten useiden yksilöaikojen sopiminen pitkitäisi prosessia. Täysin vapaan tilanteen koettiin myös puuttuvan ryhmämuotoisesta toimintakyvyn tutkimuksesta. Asiointikäynti koettiin hieman vapaampana tilanteena, mutta sekin nähtiin jossain määrin strukturoituna. Tällöin toiminta on ennalta määrätty, eikä nuori itse pääse vaikuttamaan, mitä asiointikäynnillä tehdään. Tilanne, jossa nuori saisi itse täysin päättää mitä tehdään, mikä kertoisi nuoren itseohjautuvuudesta, jää ryhmämuotoisesta toimintakyvyn tutkimuksesta puuttumaan.

5 Johtopäätökset

Opinnäytetyöhön toteutettu haastattelututkimus sekä sen analysoitu aineisto toivat näkyviksi useita keskeisiä tuloksia toimintaterapeuttien kokemuksista sekä vertaisryhmän läsnäolon hyödyistä nuoren ryhmämuotoisessa toimintakyvyn tutkimuksessa. Esittemme tässä luvussa kyseisistä tuloksista nostamme johtopäätökset. Johtopäätöksiä peilataan myös opinnäytetyössä käytettyyn Olsonin (2020) sosiaalisen osallistumisen tukemisen viitekehukseen (A Frame of Reference for Enhancing Social Participation).

Toimintaterapeutit kokivat vertaisryhmän läsnäolon hyödyttävän nuoren ryhmämuotoista toimintakyvyn tutkimusta luomalla tutkimustilanteesta nuorelle aidomman, arkea realistisemmin muistuttavan, toimintakontekstin. Nuoret toimivat tyypillisesti arjessaan vertaisten kanssa ja ympäröiminä, muun muassa koulussa tai kaveripiirissä, jolloin ryhmämuotoinen tutkimuskin tuottaa aidommin nuoren omaan elämään rinnastettavia tuloksia. Myös viitekehyksessä vertaisvuorovaikutus on eritelty omaksi toimintakykyisyyden jatkumoksi (Olson 2020: 472). Viitekehymen mukaan nuorilla on mahdollisuus tuoda esille toimintakykyistä vertaisvuorovaikutusta, kun he tulevat hyväksytyksi ikätasoisessa ja sopivan kehitystason vertaisryhmässä (Olson 2020: 473), jolloin vertaisryhmän läsnäolo toimintakyvyn tutkimuksessakin on teoreettisesti tarkoituksenmukaista vertaisvuorovaikutuksen mahdollistamiseksi. Vertaisryhmän läsnäolo luo tutkimuksen

toimintakontekstista aidomman myös tuomalla muuttuvia ja yllättäviä tilannetekijöitä toimimiseen. Nämä tilanteet ovat toimintaterapeutille merkityksellisiä nuoren senhetkisen toimintakyvyn vahvuuksien ja haasteiden arvioinnissa.

Toimintaterapeuttien kokemustiedon mukaan vertaisryhmän läsnäolo tutkimustilanteessa korostaa selkeästi sosiaalisten taitojen ilmenemistä nuoren toiminnassa. Tyypillisesti arviointitilanteessa toimintaterapeutti voi arvioida nuoren sosiaalisia taitoja hänen ja terapeutin kahdenvälisessä kommunikaatiossa, mutta vertaisryhmä tarjoaa tilanteeseen useamman sosiaalisen kontaktin, dynaamisia vuorovaikutustilanteita ja monipuolisia mahdollisuuksia asettua yhteiseen kommunikointiin. Myös viitekehyksessä kuvailaan useita sosiaalisia taitoja, kuten kompromissin teko, sosiaalisten vihjeiden lukeminen tai vuorovaikutuksen aloittaminen, joista voidaan arvioida vuorovaikutustaitojen ta-soa vertaisvuorovaikuttamisen jatkumolla (Olson 2020: 473). Näiden tekijöiden ansiosta nuoren sosiaaliset taidot tulevat näkyvämmiksi hänen oman taitotasonsa mukaisesti ja toimintaterapeutti pääsee havainnoimaan nuoren suoriutumista moninaisesti.

Sosiaalisten taitojen lisäksi myös psyykkiset ja prosessitaidot korostuvat ryhmämuotoisessa toimintakyvyn tutkimuksessa. Vertaisryhmän läsnäolon tuomat tilannetekijät ja nuorten välisen yhteistyön lisääminen toimintaan vaativat nuoria käyttämään kyseisiä taitoja enemmän, kuin yksin toimiessa. Olsonin (2020) viitekehys erottelee tunteiden säätelyn yhdeksi toimintakykyisyyden jatkumokseen. Tunteiden säätelyn taito vaikuttaa nuoren oma-aloitteellisuuteen, interpersonaalisten tavoitteiden saavuttamiseen ja ne nuoret, joilla on haasteita psyykkisissä taidoissa, ovat isommassa riskissä ihmissuhteiden ongelmallisuuteen, opinnoissa epäonnistumiseen sekä toimintakyvyn haasteisiin myös aikuisiällä. (Olson 2020: 461, 469.) Näin ollen vertaisryhmän läsnäolo hyödyttää tutkimusmuotoa psyykkisiä ja prosessitaitoja korostamalla myös näyttöön perustuvasti. Se, että vertaisryhmän läsnäolon koetaan korostavan yhdessä tutkimusmuodossa näin laajasti eri taitoja, sosiaalisia, psyykkisiä sekä prosessitaitoja, on mielestämme merkittävää.

Vertaisryhmän läsnäolon ei koettu vaikuttavan suoraan nuoren ikätasoisien osallistumisen arviointiin ryhmämuotoisessa toimintakyvyn tutkimuksessa. Nuorisopsykiatrian linjan asiakkuus ja toimintakyvyn tutkimus vaatii lähtökohtaisesti sen, että nuorella epäillä olevan toimintakyvyn haasteita, jolloin ei voida myöskään olettaa, että kaikki nuoren toiminta tutkimustilanteissa on ikätasoa. Kuitenkin silloin kun toimintaterapeutilla on kattavasti pohjatietoa nuorten normatiivisesta kehityksenkulusta ja kehitystehtävistä, voi toimintaterapeutti hyödyntää vertaisryhmää ikätasoisien osallistumisen arvioinnissa. Tällöin terapeutti voi arvioida havainnoimaansa toimintaa ja sen ikätasoisuutta oman

ammattillisen osaamisensa kautta. On siis tärkeää varmistaa, että toimintaterapeutilla on tarvittava tietoperusta nuorten normatiivisesta kehitymisestä, koska viitekehyyksensäkin painotetaan nuoren sosiaalisen osallistumisen arvioinnin tärkeyttä muiden toimintakyvyn osa-alueiden rinnalla (Olson 2020: 461).

Vertaisryhmän läsnäolo tuo hyötyjä, tutkimustulosten keräämisen lisäksi, nuoren saamaan kokemukseen ryhmämuotoisesta toimintakyvyn tutkimuksesta. Menetelmän koettiin tuovan toimintaterapeuttien työhön merkityksellisyyttä nuorelle annettavan tukevan kokemuksen kautta. Ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus voi olla nuorelle monella tavalla hyvä ja korjaava kokemus sosiaalisista ryhmistä, kun vertaisten lisäksi ryhmässä on läsnä toimintaterapeutti, jonka tehtävä on arvioinnin rinnalla tukea ryhmän toimintaa ja nuorten osallistumista. Viitekehyyksen mukaan toimivassa ja vertaisvuorovaikutusta tukevassa ympäristössä nuorella on mahdollisuus osallistua erilaisiin toimintoihin muiden kanssa ja tarjota tai vastaanottaa apua vertaisilta yhteisessä toiminnassa (Olson 2020: 471). Toimintaterapeutin tukeva rooli voi siis vaikuttaa nuoren kokemuksen lisäksi osallistavan tutkimusympäristön luomiseen, jossa myös nuoren todellista toimintakykyä voi olla helpompi arvioida. Toimintaterapeutin on kuitenkin todella tärkeää tarkastella kriittisesti oman ohjaamisensa vaikutuksia ryhmän suoriutumiseen, ettei se vaaranna tutkimustulosten objektiivisuutta.

Yhteenvedon opinnäytetyömme johtopäätökset ovat, että toimintaterapeutit kokevat vertaisryhmän läsnäolon vaikuttavan nuoren ryhmämuotoiseen toimintakyvyn tutkimukseen tekemällä tutkimustilanteesta nuoren aitoja toimintakonteksteja muistuttavamman, korostamalla erityisesti sosiaalisten, mutta myös psyykkisten ja prosessitaitojen ilmenemistä sekä mahdollistamalla tutkimuksesta nuorelle positiivisen ryhmäkokemuksen toimintaterapeutin tuella. Lisäksi saimme selville, ettei vertaisryhmän läsnäolo vaikuta suoraan nuoren sosiaalisen osallistumisen arviointiin, mutta helpottaa sitä, jos toimintaterapeutilla on kattava tietoperusta nuorten normatiivisesta kehityksestä. Kaikki johtopäätökset ovat myös yhteneviä käytetyn teoreettisen viitekehyyksen kanssa.

6 Pohdinta

Tässä luvussa pohdimme opinnäytetyötämme prosessina, sen tuloksia sekä luotettavuutta. Lisäksi luvun lopussa käymme läpi jatkotutkimusaiheita ja tulevaisuuden näkymiä, jotka nousivat esiin opinnäytetyöprosessin aikana.

6.1 Opinnäytetyöprosessi ja luotettavuus

Opinnäytetyömme toteutettiin yhteistyössä HUS Aivokeskus Psykiatrian vastuualueryhmä, Nuorisopsykiatrian linjan kanssa. Opinnäytetyön tutkimuskysymys oli millaista kokemustietoa toimintaterapeuteilla on vertaisryhmän läsnäolosta nuoren toimintakyvyn tutkimuksessa. Tavoitteena oli kerätä toimintaterapeuttien kokemustietoa siitä, mitä hyötyjä vertaisryhmän läsnäolo tuo nuoren toimintakyvyn tutkimukseen. Aineisto kerättiin tutkimushaastattelulla HUS Nuorisopsykiatrian linjan toimintaterapeuteilta. Saadun tiedon pohjalta yhteistyötaho saa tutkittua tietoa vertaisryhmän läsnäolon hyödyistä sekä ryhmämuotoisen toimintakyvyn tutkimuksen kehityskohteista.

Opinnäytetyöprosessi alkoi tiedonhaulla, jonka yhteydessä löysimme opinnäytetyömme teoreettisen viitekehyksen; Laurette Olsonin (2020) sosiaalisen osallistumisen tukemisen viitekehyksen (A Frame of Reference for Enhancing Social Participation). Viitekehys valikoitui teoriapohjaksi, koska se pohjautuu ajankohtaisesti tutkittuun tietoon sekä käsittelee nuorten vertaisryhmää ja sen vaikutuksia nuorten toimimiseen, mutta keskittyen sosiaaliseen kontekstiin. Lisäksi viitekehyksen alakohtaisuus ja kohderyhmä sopivat todella hyvin opinnäytetyömme toteuttamiskontekstiin. Haimme myös muiden tieteenalojen näyttöä vertaisten vaikutuksesta nuoren toimintaan sekä tietoa toimintaterapeutin työstä nuorisopsykiatrian alalla. Taustatietoa etsiessä hyödynsimme kotimaisia sekä kansainvälisiä aineistoja, samalla pohtien niiden luotettavuutta.

Opinnäytetyössämme noudatimme Tutkimuseettisen neuvottelukunnan hyvää tieteellistä käytäntöä. Hyvän tieteellisen käytännön perusperiaatteita ovat rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus tutkimustyössä sekä se, että tutkimuksessa sovelletaan tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaisia ja eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä. Tutkijat kunnioittavat muiden tutkijoiden tekemää työtä ja viittaavat heidän julkaisuihinsa asianmukaisella tavalla. Tarvittavat tutkimusluvut hankitaan sekä tarvittaessa eettinen ennakoarviointi tehdään. Lisäksi laaditaan sopimukset eri osapuolten välille. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012: 6.) Haimme opinnäytetyömme tarvittavan tutkimusluvan HUS Psykiatrian tulosityksiköstä tutkijan työpöydän kautta. Eettisen ennakoarvioinnin kriteerit eivät opinnäytetyössämme täyttyneet. Tutkittavat allekirjoittivat suostumuslomakkeen tutkimukseen osallistumisesta ennen tutkimuksen alkua. Lisäksi opinnäytetyöstä laadittiin Metropolia Ammattikorkeakoulun opinnäytetyösopimus, joka allekirjoitettiin oppilaitoksen, opinnäytetyön tekijöiden sekä yhteistyökumppanin kanssa.

Suostumuslomakkeen saaminen varmistettiin ennen tutkimushaastattelua ja tallennuksen aloittamista. Haastattelut tallennettiin tietoturvasuojatulla välineellä ja tallennukset hävitettiin litteroinnin jälkeen. Litteroitu aineisto säilytettiin tietoturvallisesti muistitikulla, jota säilytettiin koko prosessin ajan vain tutkimuksen tekijöillä. Tutkimushaastatteluun osallistuvien toimintaterapeuttien anonymiteetin säilyttämisestä huolehdittiin niin, ettei tallenteissa tai litteroiduissa aineistossa ollut tunnistetietoja. Emme myöskään tuoneet haastatteluissa esiin sitä missä yksikössä haastateltava työskentelee. Tutkimushaastatteluun osallistuvien määrä oli pieni, mutta raportoimme tutkimustulokset niin, ettei niistä pystytä yksilöimään vastaajaa. Lisäksi käytimme tutkimustuloksissa suoria lainauksia, joista ei voi tunnistaa henkilöä. Koko aineisto päällekirjoitetaan ja hävitetään opinnäytetyön julkaisemisen jälkeen.

Opinnäytetyö toteutettiin tutkimushaastatteluna. Operationalisoimme opinnäytetyömme viitekehyksen teemat käsitteiksi, ja käytimme niitä tutkimuskysymysten suunnittelun pohjalla. Tutkittua tietoa vertaisryhmän hyödyistä löytyi ennakkoon hyvin vähän, jonka vuoksi tutkimushaastattelun kysymykset laadittiin viitekehyksen sekä oman pohdintamme pohjalta. Tutkimukseen osallistuvat valikoituivat alkukyselyn kautta, joka lähetettiin HUS Nuorisopsykiatrian linjan toimintaterapeuteille yhteistyötahon yhteyshenkilön kautta helmikuussa 2022. Tämän jälkeen tutkimushaastatteluun kutsuttiin alkuhaastattelun perusteella ne HUS Nuorisopsykiatrian linjan toimintaterapeutit, jotka olivat tehneet vähintään yhden ryhmämuotoisen toimintakyvyn tutkimuksen ja olivat halukkaita osallistumaan opinnäytetyön haastatteluun.

Yksilölliset tutkimushaastattelut järjestettiin etäyhteyden välityksellä maaliskuussa 2022. Haastatteluihin osallistui viisi toimintaterapeuttia. Testasimme tutkimuskysymykset ennen varsinaisia haastatteluja, jotta varmistuimme, että kysymykset olivat tarkoituksemme mukaan ymmärrettäviä. Haastateltavat pitivät opinnäytetyömme aiheita tärkeänä ja osallistuivat haastatteluun avoimesti kertoen omia kokemuksiaan ryhmämuotoisesta toimintakyvyn tutkimuksesta. Haastattelun aikana pystyimme tarvittaessa tarkentamaan kysymyksiä ja kirjoittamaan kysymykset haastateltavalle sähköisesti näkyville, jolloin kysymyksen ymmärtäminen koettiin helpommaksi. Tutkimushaastattelu oli mielestämme toimiva aineistonhankintatapa opinnäytetyöhömme ja koemme, että haastatteluista kerätty aineisto vastasi hyvin tutkimuskysymykseemme. Osa aineistosta ei vastannut suoraan tutkimuskysymykseemme, mutta toi silti tärkeää tietoa ryhmämuotoisen toimintakyvyn tutkimuksen kokonaisuuden kannalta.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena ja aineiston analyysitavaksi valikoitui laadullinen sisällönanalyysi teemoittelun mukaan. Ennen aineiston analysointia, aineisto litteroitiin kirjalliseen muotoon. Litteroinnin jälkeen analyysillä koodattiin aineisto pienempiin osiin, ja koodit teemoiteltiin. Teemoittelu tehtiin aineistolähtöisesti. Aineistomme analyysin vaiheita olivat luenta, koodaus, teemoittelu sekä raportointi. Tulosten luotettavuutta lisää opinnäytetyömme viitekehys sosiaalisen osallistumisen merkityksestä vertaisten kanssa, johon tuloksia peilataan. Tutkimuksen luotettavuuteen vaikutti pieni osallistujamäärä, jolloin kokemustiedon määrä jäi suppeammaksi. Tällöin tuloksia ei voida yleistää suoraan isommalla mittakaavalla. Tulosten luotettavuuden lisäämiseksi käytimme analyysivaiheessa suoria sitaatteja, jotka kuvasivat haastateltavien kokemustietoa.

Tulokset vahvistivat omaa aiempaa näkemystämme siitä, että toimintaterapeutit kokevat vertaisryhmän läsnäolon tuovan hyötyjä nuoren ryhmämuotoiseen toimintakyvyn tutkimukseen. Tulosten tulkintaan vaikuttivat lopulta varmasti osittain kuitenkin omat ajatuksemme ja kokemuksemme aiheesta, vaikka varmistimme mahdollisimman neutraalit ja luotettavat lähtökohdat työlle menetelmällisesti. Käsitelimme esimerkiksi aineistoa reilusti emmekä jättäneet ryhmämuotoista tutkimusmenetelmää kritisoivaa sisältöä pois, mutta emme myöskään juurikaan keränneet tietoa ryhmämuotoisen toimintakyvyn tutkimuksen haittapuolista. Keskityimme tarkoituksen mukaisesti hyötyjen etsimiseen. Tämä varmasti osaltaan vaikuttaa opinnäytetyön lopputulokseen ja luotettavuuteen. Opinnäytetyössä kerättiin kuitenkin tietoa kehitysideoista ryhmämuotoiseen toimintakyvyn tutkimukseen liittyen.

Opinnäytetyön toteuttaminen oli pitkä, kokonaisuudessaan yli vuoden kestänyt prosessi, mutta hyvin opettavainen matka meille opiskelijoina. Saimme opinnäytetyön myötä syvennettyä aiempaa harjoittelusta saamaamme oppia nuorisopsykiatriasta ja ryhmämuotoisesta toimintakyvyn tutkimuksesta sekä käytännön kokemusta tieteellisen tutkimuksen tekemisestä. Opinnäytetyötä tehdessä koimme erityisesti haastattelujen pitämisen mielekkääksi, sillä pääsimme sitä kautta oppimaan lisää toimintaterapiasta ja toimintaterapeutin työstä asiakasryhmän parissa, joka meitä molempia kiinnostaa. Koimme erityisesti onnistuneen opinnäytetyön aiheen tarkassa muodostamisessa ja rajaamisessa, sillä se mahdollisti meille syvällisen pureutumisen potentiaaliseen aiheeseen.

6.2 Tulosten arviointi ja tulevaisuus

Opinnäytetyömme tulokset tuovat esille tärkeää tietoa ryhmämuotoisesta toimintakyvyn tutkimuksesta, sen hyödyistä sekä vahvistavat sen olevan hyvä ja toimiva tutkimusmuoto. Opinnäytetyön aineistosta ja johtopäätöksistä nousi pohdittavaksemme monia teemoja, jotka käsittelevät toimintaterapeutin roolia toimintakyvyn tutkimuksessa, ryhmämuotoisen tutkimuksen kokemuksia työmuotona ja nuoren aidon sekä tutkimustilanteessa läsnä olevan vertaisryhmän vertailua. Lisäksi pohdimme aiheeseen liittyviä tulevaisuuden näkymiä ja jatkotutkimuskohteita.

Jäimme pohtimaan sitä, kuinka vahvasti toimintaterapeutin oma ohjaaminen vaikuttaa nuoren toimintaan tutkimustilanteessa. Tuloksissa tuli nimittäin ilmi, että toimintakyvyn tutkimuksen nähtiin toimivan nuorelle jopa eräänlaisena interventiona. Missä menee raja toimintaterapeutin roolissa tukea toiminnallisia ryhmätilanteita onnistumisien saavuttamiseksi ja roolissa toimia objektiivisena tutkijana, jotta toimintakyvyn tutkimuksen tulokset pysyvät realistisina? Jos olisimme tiedostaneet tämän tekijän mahdolliset vaikutukset ennen tutkimuksen tekoa, yksi tutkimuskysymyksistämme olisi voinut ottaa huomioon näkökulmaa siitä, miten toimintaterapeutin oma ohjaamistapa vaikuttaa tutkimustilanteeseen. Toisaalta tämä on myös hyvä löydös tutkimuksestamme ja tärkeä tulevaisuuden tutkimuksen aihe alalle.

Tutkimushaastatteluissa oli kiinnostavaa ja yllättävää huomata, miten paljon ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus innosti toimintaterapeutteja työmuotona. Tällä näimme olevan suuren vaikutuksen myös toimintaterapeuttien työhyvinvointiin, kuten työssä jaksamiseen, työssä kehittymiseen sekä työn mielekkyyteen. Ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus ei siis ollut ainoastaan hyvä tutkimusmuoto nuorelle vaan myös ryhmää ohjaaville toimintaterapeuteille. Mielestämme tämä löydös oli yllättävä, koska emme odottaneet ryhmämuotoisen toimintakyvyn tutkimuksen kehittävän toimintaterapeutteja ammatillisesti niin tehokkaasti. Toimintaterapeutit kokivat hyötyvänsä toisen toimintaterapeutin läsnäolosta ryhmämuotoista toimintakyvyn tutkimusta tehdessä, jolloin heidän oli mahdollista oppia toisiltaan omasta työtavasta. Löydös on tärkeä, jotta työpaikoilla voidaan pohtia voisiko muissakin työtilanteissa hyödyntää kollegan läsnäoloa. Lisäksi löydös on arvokas, koska työpaikoilla pystytään kiinnittämään huomiota ryhmämuotoisen toimintakyvyn tutkimuksen toteuttamiseen myös toimintaterapeuttien työhyvinvoinnin näkökulmasta.

Toimintaterapeutit määrittelivät vertaisryhmän tutkimustilanteessa koostuvan ryhmässä olevista samanikäisistä nuorista, joilla on nuorisopsykiatrian asiakkuus. Aineistosta

nousi teemaan liittyen esille mielestämme tärkeä huomio: vertaisryhmä, johon nuori kuuluu toimintakyvyn tutkimuksessa, ei välttämättä vastaa nuoren aitoja vertaisryhmiä. Voi olla, että nuori ei omassa arjessaan kuulu eri ryhmiin kiusaamisen tai yksinäisyyden takia. Voi myös olla että, nuori ei tule toimeen elämänsä vertaisryhmissä, kuten koululuokassa, mutta tutkimustilanteessa pärjää hyvin. Tämän vuoksi on tärkeää, että toimintaterapeutti osaa käyttää ammatillista harkintaa tutkimustilanteiden ja nuoren arjen vertailussa. Toisaalta jäimme miettimään, että eikö nuoren arjen aidot vertaisryhmät tulisi jo lähtökohtaisesti ottaa huomioon, kun vertaisryhmää määritellään tutkimuksen alussa eikä vasta tuloksia kootessa? Kenties toimintaterapeutit huomioivat luontaisesti nuoren arjen vertaisryhmän myös tutkimusryhmässä, mutta muotoilemamme haastattelukysymys ohjasi heitä ajattelemaan määritelmää konkreettisesti.

Jatkotutkimusaiheita nousi esille jo opinnäytetyömme tutkimushaastatteluissa. Näitä olivat toiminnan analyysin toteuttaminen esimerkiksi keittiötoimintaan sekä toimintaterapeuttien kehittämä arviointivälinepeli tai -työkalu, joka tuottaisi itsessään toimintaterapiaan soveltuvaa tietoa enemmän kuin nykyinen käytetty Spiral-peli. Lisäksi kaivattiin fyysistä käsikirjaa ryhmämuotoiselle toimintakyvyn tutkimukselle. Nämä toimisivat hyvin ryhmämuotoisen toimintakyvyn kokonaisuuden kehittämisen jatkona. Käsikirja ryhmämuotoiselle toimintakyvyn tutkimukselle mahdollistaisi HUS Aivokeskus Psykiatrian vastuualueryhmä, Nuorisopsykiatrian linjan toteuttaman ryhmämuotoisen toimintakyvyn tutkimuksen levittämisen myös laajempaan käyttöön.

Lisäksi olisi mielenkiintoista tutkia miten laajassa käytössä eri puolilla Suomea ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus ylipäättään on ja millaisia kokonaisuuksia siitä on olemassa eri sairaanhoitopiireillä. Ryhmämuotoista toimintakyvyn tutkimusta tulisi pystyä tekemään enemmän ja tuoda laajemmin toimintaterapian alalle. Eri tavoilla toteutettavia ryhmämuotoisia toimintakyvyn tutkimuksia voisi vertailla keskenään, ja selvittää tarkemmin mikä toimintatapa olisi vaikuttavin. Tämän myötä ryhmämuotoiselle toimintakyvyn tutkimukselle voisi löytyä yhtenäinen ja vaikuttava tapa toteuttaa tutkimusta samalla tavalla ympäri Suomen, jolloin tutkimustietokin olisi paremmin vertailtavissa.

Saavutimme opinnäytetyömme tavoitteen, joka oli selvittää miten toimintaterapeutit arvioivat nuoren toimintakyvyn tutkimuksen hyötyvän vertaisryhmän läsnäolosta. Pysytymme nyt tutkimuksen jälkeen kuvailemaan kattavasti ja perustellusti toimintaterapeuttien näkemyksiä vertaisryhmän läsnäolon hyödyistä tutkimustilanteessa. Mielestämme opinnäytetyön aihe oli tärkeä sekä ajankohtainen ja opinnäytetyöprosessi oli onnistu-

nut. Tulevaisuudessa tarvitaan kuitenkin vielä lisää tutkimuksia liittyen ryhmämuotoiseen toimintakyvyn tutkimukseen, sillä aiheeseen liittyviä näkökulmia ja tutkimuskohteita on selkeästi vielä paljon.

Lähteet

Aalto-Setälä, Terhi & Marttunen, Mauri 2007. Nuoren psyykinen oireilu – häiriö vai normaalia kehitystä? Lääketieteellinen aikakauskirja *Duodecim* 123 (2): 207–13. <<https://www.duodecimlehti.fi/duo96233>>. Viitattu 6.5.2022.

Albert, Dustin & Chein, Jason & Steinberg, Laurence 2013. The Teenage Brain: Peer Influences on Adolescent Decision Making. *Psychological Science* 22 (2): 144–120. Viitattu 17.1.2022.

Baron-Cohen, Simon & Ring, Howard & Wheelright, Sally & Bullmore, Edward & Brammer, Mick & Simmons, Andrew & Williams, Steve 2002. Social Intelligence in the Normal and Autistic Brain: An fMRI Study. Teoksessa Cacioppo, John & Berntson, Gary & Adolphs, Ralph & Carter, Sue & Davidson, Richards & McClintock, Martha & Mcewen, Bruce & Meaney, Michael & Schacter, Daniel & Sternberg, Esther & Suomi, Steve & Taylor, Shelley 2002. *Foundations in Social Neuroscience*. Cambridge: The MIT Press. 353–366. Viitattu 18.1.2022.

Harra, Toini & Aralinna, Virpi & Heikkilä, Maija & Korkiatupa, Riitta & Löytönen, Kari & Onkalo-Okkonen, Riitta 2006. Kohti toimintakyvyn kokonaisvaltaista arviointia. Lääketieteellinen aikakauskirja *Duodecim* 122 (5): 554–62. <<https://www.duodecimlehti.fi/duo95589>>. Viitattu 31.3.2022.

Heinonen, Anni & Laihonen, Pilvi 2013. Toiminta osana arviointia: kankaanpainanta ja nuorisopsykiatrisen arviointi. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. Toimintaterapian tutkinto-ohjelma. <<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/57083/TOIMINTA%20OSANA%20ARVIONTIA.pdf?sequence=1&isAllowed=y>>. Viitattu 12.4.2022.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2010. Tutkimushaastattelu – Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Tallinna: Raamatutrükikoda. Viitattu 1.4.2022.

Holtttinen, Tiia-Maria & Peura, Leena 2020. Vanhemman haastattelu osana nuoren toimintakyvyn tutkimusta nuorisopsykiatriassa. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. Toimintaterapian tutkinto-ohjelma. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/337193/Holtttinen_Tiia-Maria%2c%20Peura_Leena.pdf?sequence=2&isAllowed=y>. Viitattu 12.4.2022.

Juutistenaho, Mari & Nygrén, Anna & Rouvinen, Sanna 2010. Ryhmämuotoinen arviointimenetelmä Kanta-Hämeen keskussairaalan nuorisopsykiatrian toimintaterapiassa. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. Toimintaterapian tutkinto-ohjelma. <<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/24372/OPNT1pdf.pdf?sequence=1>>. Viitattu 6.4.2022.

Mikkola, Tuula 2022. Yliopettaja. Vanhustyö, kuntoutus, toimintaterapia -tiimi. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Helsinki. Suullinen tiedoksianto 11.4.2022.

Mitä on toimintakyky? Terveiden ja hyvinvoinninlaitos 11.4.2022. Mitä toimintakyky on? <<https://thl.fi/fi/web/toimintakyky/mita-toimintakyky-on>>. Viitattu 6.4.2022.

Moor, Bregtje & van Leijenhorst, Linda & Rombouts, Serge & Crone, Eveline & Van der Molen, Mauritz 2010. Do you like me? Neural correlates of social evaluation and developmental trajectories. *Social Neuroscience* 5 (5–6). 461–482. Viitattu 5.4.2022.

Nakajima, Ryo 2007. Measuring Peer Effects on Youth Smoking Behaviour. *The Review of Economic Studies* 74 (3). 897–935. Viitattu 10.10.2021.

Nuorisopsykiatria. Helsingin yliopistollinen sairaala. Verkkosivusto. <<https://www.hus.fi/hoidot-ja-tutkimukset/nuorisopsykiatria>> Viitattu 19.10.2021.

Ohje opinnäytetyönä tehtävän tutkimuksen eettiseen ennakoarvointiin: Milloin ja mistä eettinen ennakoarvointi tulee hakea? Pääkaupunkiseudun ammattikorkeakoulujen ihmistieteiden eettisen toimikunnan ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin eettisten toimikuntien ohje 31.8.2021. HUS. Ohje. <https://www.hus.fi/sites/default/files/2021-09/ohje-opinnaytetyona-tehtavan-tutkimuksen-eettiseen-ennakoarvointiin_31.8.2021.pdf>. Viitattu 19.4.2022.

Olson, Laurette 2020. A Frame of Reference for Enhancing Social Participation. Teoksessa Kramer, Paula & Hinojosa, Jim & Tsu-Hsin, Howe 2020. *Frames of Reference for Pediatric Occupational Therapy*. Philadelphia: Wolters Kluwer. 461–491. Viitattu 25.4.2022.

Piikki, Sanna 2010. Toimintamahdollisuuksien arvioinnin nykykäytännöt Suomessa nuorten mielenterveystyössä. Pro gradu- tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Liikunta- ja terveystieteiden tiedekunta. Terveystieteiden laitos. <<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/25466/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201010082970.pdf?sequence=1&isAllowed=y>>. Viitattu 11.2.2022.

Repo, Tuija 2011. Mitä TOI tekee nuorisopsykiatriassa? Toimintaterapeutin työn sisältö ja erityisosaamisen alueet. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Terveystieteiden laitos. <<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/27226/URN:NBN:fi:jyu-2011062611055.pdf?sequence=1>>. Viitattu 28.1.2022.

Repo, Tuija 2021. Toimintaterapian kliininen asiantuntija HUS Aivokeskus, Psykiatrian vastuualueryhmä, vastaava toimintaterapeutti, HUS Aivokeskus psykiatria, nuorisopsykiatrian linja. Helsinki. Haastattelu 9.11.2021.

Repo, Tuija 2022. Toimintaterapian kliininen asiantuntija HUS Aivokeskus, Psykiatrian vastuualueryhmä, vastaava toimintaterapeutti, HUS Aivokeskus psykiatria, nuorisopsykiatrian linja. Helsinki. Kirjallinen tiedoksiänto 10.5.2022.

Ruusuvuori, Johanna & Nikander, Pirjo 2017. Haastatteluaineiston litterointi. Teoksessa Hyvärinen, Matti & Nikander, Pirjo & Ruusuvuori, Johanna (toim.) 2017. *Tutkimushaastattelun käsikirja*. Tampere: Vastapaino. Viitattu 7.2.2022.

Salvy, Sarah-Jeanne & Roemmich, James N. & Bowker, Julie C. & Romero, Natalie D. & Stadler, Phillip J. & Epstein, Leonard H 2009. Effect of Peers and Friends on Youth Physical Activity and Motivation to be Physically Active. *Journal of Pediatric Psychology* 34 (2). 217–225. Viitattu 10.10.2021.

Savolainen, Tuija & Aralinna, Virpi 2017. Toimintaterapianimikkeistö. Kuntaliitto. <<https://www.toimintaterapeuttiliitto.fi/site/assets/files/2411/toimintaterapianimikkeisto.pdf>>. Viitattu 5.4.2022.

TOI Ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus, nuorisopsykiatria. Ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus. Palvelukuvaus, HUS Psykiatria, nuorisopsykiatria. Omistaja: Tuija Repo. Viitattu 10.11.2021.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. <https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf>. Viitattu 13.4.2022.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarvointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019. <https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf>. Viitattu 13.4.2022.

Vilka, Hanna 2021. Näin onnistut opinnäytetyössä – Ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. Keuruu: PS-kustannus. Viitattu 24.1.2022.

Wergeland, Gro Janne H. & Fjermestad, Krister W. & Marin, Carla E. & Haugland, Bente Storm-Mowatt & Bjaastad, Jon Fauskanger & Oeding, Kristin & Bjelland, Ingvar & Silverman, Wendy K. & Öst, Lars-Göran & Havik, Odd E. & Heiervang, Einar R. 2014. An effectiveness study of individual vs. group cognitive behavioral therapy for anxiety disorders in youth. *Behaviour Research and Therapy* 57. 1–12. Viitattu 10.10.2021.

Zelazo, Philip & Paus, Tomáš 2010. Developmental social neuroscience: An introduction. *Social Neurosciences* 5 (5–6). 417–421. Viitattu 14.1.2022.

Tutkittavan tiedotuslomake

Tiedote tutkimuksesta

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

Vertaisryhmän läsnäolon hyödyt nuoren toimintakyvyn tutkimuksessa. Toimintaterapeuttien kokemustietoa ryhmämuotoisesta toimintakyvyn tutkimuksesta.

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Teitä pyydetään mukaan tutkimukseen, jossa tutkitaan mitä hyötyjä vertaisryhmän läsnäolo tuottaa nuoren toimintakyvyn tutkimuksessa. Tavoitteenamme on selvittää, miten toimintaterapeutit arvioivat nuoren toimintakyvyn tutkimuksen hyötyvän vertaisryhmän läsnäolosta. Olemme arvioineet, että sovellutte tutkimukseen, jos työskentelette HUS Psykiatria Nuorisopsykiatrian linjalla toimintaterapeuttina ja olette tehneet nuorten kanssa ryhmämuotoista toimintakyvyn tutkimusta. Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja teidän osuuttanne siinä. Porehdyttyänne tähän tiedotteeseen teille järjestetään mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimuksesta, jonka jälkeen teiltä pyydetään suostumus tutkimukseen osallistumisesta.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Kieltäytyminen ei vaikuta oikeuksiinne tai asemaanne työyhteisössä. Voitte myös keskeyttää tutkimuksen, koska tahansa syytä ilmoittamatta. Mikäli keskeytätte tutkimuksen tai peruutatte suostumuksen, teistä keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja ja näytteitä voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Tutkimuksen tarkoitus

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on pystyä esittämään suuntaa antavia tuloksia siitä, mitä hyötyjä ja mahdollisesti kehitettävää nuorten ryhmämuotoisen toimintakyvyn tutkimuksessa on sekä mitä lisäarvoa ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus tuo yksilöllisen tutkimuksen rinnalle tai jopa tilalle.

Tutkimuksen toteuttajat

Tutkimus toteutetaan Metropolia Ammattikorkeakoulun opinnäytetyönä työelämäyhteistyössä HUS Psykiatria Nuorisopsykiatrian linjan kanssa. Tutkijoina toimivat toimintaterapeuttipiskelijät Mirja Erkinantti ja Laura Saastamoinen ja työelämäyhteyden yhteyshenkilönä toimintaterapeutti Sylvia Rekola. Opinnäytetyön ohjaajana toimii vastaava toimintaterapeutti Tuija Repo.

Tutkimusmenetelmät ja toimenpiteet

Tutkimukseen osallistuminen vaatii tutkittavalta noin 60–75 minuuttia kestävään haastattelututkimukseen osallistumista vuoden 2022 alussa (arvioitu ajankohta helmi-maaliskuu 2022). Haastattelu toteutetaan joko etä- tai lähikontaktissa ja tallennetaan luvallisesti aineiston keruuta varten. Kaikki tallenteet hävitetään tietoturvallisesti tutkimuksen päättymiseen mennessä.

Tutkimus toteutetaan siten, että tutkittava vastaa haastattelukysymyksiin, joissa hän arvioi omien kokemuksensa pohjalta vertaisryhmän läsnäolon merkitystä nuoren toimintakyvyn tutkimuksessa. Kerätty aineisto analysoidaan laadullisen sisällönanalyysin mukaan. Tutkimuksessa ei kerätä henkilötietoja ja kaikki mahdolliset tunnistetiedot tullaan häivyttämään julkaistavista tuloksista.

Kustannukset ja niiden korvaaminen

Tutkimukseen osallistuminen ei maksa teille mitään. Osallistumisesta ei myöskään makseta erillistä korvausta.

Tutkittavan suostumuslomake

Tiedote tutkimuksesta

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

Vertaisryhmän läsnäolon hyödyt nuoren toimintakyvyn tutkimuksessa. Toimintaterapeuttien kokemustietoa ryhmämuotoisesta toimintakyvyn tutkimuksesta.

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Teitä pyydetään mukaan tutkimukseen, jossa tutkitaan mitä hyötyjä vertaisryhmän läsnäolo tuottaa nuoren toimintakyvyn tutkimuksessa. Tavoitteenamme on selvittää, miten toimintaterapeutit arvioivat nuoren toimintakyvyn tutkimuksen hyötyvän vertaisryhmän läsnäolosta. Olemme arvioineet, että sovellutte tutkimukseen, jos työskentelette HUS Psykiatria Nuorisopsykiatrian linjalla toimintaterapeuttina ja olette tehneet nuorten kanssa ryhmämuotoista toimintakyvyn tutkimusta. Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja teidän osuuttanne siinä. Porehdyttyänne tähän tiedotteeseen teille järjestetään mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimuksesta, jonka jälkeen teiltä pyydetään suostumus tutkimukseen osallistumisesta.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Kieltäytyminen ei vaikuta oikeuksiinne tai asemaanne työyhteisössä. Voitte myös keskeyttää tutkimuksen, koska tahansa syytä ilmoittamatta. Mikäli keskeytätte tutkimuksen tai peruutatte suostumuksen, teistä keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja ja näytteitä voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Tutkimuksen tarkoitus

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on pystyä esittämään suuntaa antavia tuloksia siitä, mitä hyötyjä ja mahdollisesti kehitettävää nuorten ryhmämuotoisen toimintakyvyn tutkimuksessa on sekä mitä lisäarvoa ryhmämuotoinen toimintakyvyn tutkimus tuo yksilöllisen tutkimuksen rinnalle tai jopa tilalle.

Tutkimuksen toteuttajat

Tutkimus toteutetaan Metropolia Ammattikorkeakoulun opinnäytetyönä työelämäyhteistyössä HUS Psykiatria Nuorisopsykiatrian linjan kanssa. Tutkijoina toimivat toimintaterapeuttipiskelijat Mirja Erkinantti ja Laura Saastamoinen ja työelämäyhteyden yhteyshenkilönä toimintaterapeutti Sylvia Rekola. Opinnäytetyön ohjaajana toimii vastaava toimintaterapeutti Tuija Repo.

Tutkimusmenetelmät ja toimenpiteet

Tutkimukseen osallistuminen vaatii tutkittavalta noin 60–75 minuuttia kestävään haastattelututkimukseen osallistumista vuoden 2022 alussa (arvioitu ajankohta helmi-maaliskuu 2022). Haastattelu toteutetaan joko etä- tai lähikontaktissa ja tallennetaan luvallisesti aineiston keruuta varten. Kaikki tallenteet hävitetään tietoturvasyistä tutkimuksen päättymiseen mennessä.

Tutkimus toteutetaan siten, että tutkittava vastaa haastattelukysymyksiin, joissa hän arvioi omien kokemuksensa pohjalta vertaisryhmän läsnäolon merkitystä nuoren toimintakyvyntutkimuksessa. Kerätty aineisto analysoidaan laadullisen sisällönanalyysin mukaan. Tutkimuksessa ei kerätä henkilötietoja ja kaikki mahdolliset tunnistetiedot tullaan häivyttämään julkaistavista tuloksista.

Kustannukset ja niiden korvaaminen

Tutkimukseen osallistuminen ei maksa teille mitään. Osallistumisesta ei myöskään makseta erillistä korvausta.